

Obsah

Jiří Sladký a Ivona Matějková
Zpráva o činnosti Západočeské pobočky
České botanické společnosti za rok 20221

Ivona Matějková
Exkurze za jarní květenou na Stříbrsko1

Ivona Matějková
Za hadci a orchidemi v okolí Poběžovic
z pohledu botaniky a geologie3

Jiří Sladký
Po stopách bývalých pastvin u Radochov4

Ivona Matějková
Exkurze na květnaté louky u Přesína.....4

Ivona Matějková
Botanický víkend na Halži v Českém lese –
setkání k 60. výročí založení pobočky6

Miroslava Šandová
Flóra bývalého střediska těžké mechanizace
v obci Halže na Tachovsku10

Miroslava Šandová
Flóra místního hřbitova v obci Halže12

Miroslava Šandová
Několik poznámek ke květeně bývalého
Hospodářského družstva v Radnicích13

Daniel Papež
Potenciál šíření druhu *Senecio inaequidens*
ve městě Plzni a jeho okolí14

Daniel Papež
Druh *Chenopodium murale* po 26 letech
opět nalezen v Plzni15

Redakce: Ivona Matějková
Jana Nová
Sylvie Pecháčková

Odpovědný redaktor: Sylvie Pecháčková

Technický redaktor: Jana Nová

Kresba na první straně obálky: Miloslav Vondráček

Calluna uveřejňuje:

Organizační zprávy
Zprávy z botanického života
Kratší články z floristiky, geobotaniky a ekologie rostlin, s důrazem na západní Čechy
Články o botanických zahradách
Práce z dějin botaniky
Recenze knih s botanickou tematikou
Personalia botaniků
Bibliografie

Rukopisy zasílejte na adresu:

Sylvie Pecháčková, Západočeské muzeum v Plzni, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň

e-mail: spechackova@zcm.cz, tel. 378 370 432

Pokyny pro autory jsou uvedeny na 3. straně obálky.

CALLUNA, časopis západočeských botaniků.

Vydává Západočeská pobočka České botanické společnosti. Vychází nepravidelně. Toto číslo vyšlo v únoru 2023.

ISSN 2464-5648

ORGANIZAČNÍ ZPRÁVY

Zpráva o činnosti Západočeské pobočky České botanické společnosti za rok 2022

Západočeská pobočka ČBS měla v roce 2022 celkem 45 členů. Do pobočky nově vstoupil student Daniel Papež z Holýšova. V tomto roce došlo k velmi smutné události, neboť zemřel dlouholetý člen pobočky Jaromír Sofron.

Sídlem pobočky bylo pracoviště oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni, Tylova ul. 22. Výbor pobočky se v roce 2022 sešel dvakrát, pracoval ve složení: Jiří Sladký (předseda), Ivona Matějková (jednatelka), Lenka Pivoňková (hospodářka) a Sylvie Pecháčková (odpovědná redaktorka časopisu Calluna).

V roce 2022 se uskutečnily následující akce pobočky i aktivity jejích členů:

Výroční členská schůze se konala 26. 3. (celkem 20 účastníků); po oficiálním programu proběhla přednáška Milana Štecha: Květena Šumavy – diverzita na křižovatce migračních cest (29 účastníků).

Přednášky, konané ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni a nabízené veřejnosti

16. 2. – Zita Červenková: Cenné biotopy a vzácné druhy rostlin v chráněné krajinné oblasti Brdy a jejich ochrana (25 účastníků).

12. 10. – Sylvie Pecháčková: Červená Karkulka, vlk a my (18 účastníků).

23. 11. – Jan Walter: Jsou motýli na vymření? (35 účastníků).

Exkurze pořádané pobočkou

9. 4. – Ivona Matějková: Exkurze za jarní květenou na Stříbrsko (11 účastníků) – exkurze pořádaná ve spolupráci s AOPK ČR, viz Calluna 28/1: 1–3.

4. 6. – Ivona Matějková: Květnaté louky a sukcesní remízy u Přesína (11 účastníků), viz Calluna 28/1: 4–5.

19. – 21. 8. – Setkání k 60. výročí založení Západočeské pobočky ČBS „**Botanický víkend na Halži v Českém lese**“ (10 účastníků), viz Calluna 28/1: 6–10.

Exkurze pořádané ve spolupráci s AOPK

13. 5. – Daniela Hlinková, Ivona Matějková a Václav Páchl: Za hadci a orchidejemi do okolí Poběžovic z pohledu geologie a botaniky (celkem 11 účastníků), viz Calluna 28/1: 3–4.

22. 5. – Jiří Sladký: Po stopách bývalých pastvin u Radochov (celkem 20 účastníků), viz Calluna 28/1: 4.

Další činnost pobočky

7. 12. – Předvánoční posezení nad herbárii, v sídle pobočky (6 účastníků).

Ze svých floristických průzkumných cest předali členové pobočky položky do herbáře Západočeského muzea (I. Matějková, D. Papež, S. Pecháčková, L. Pivoňková).

Zajímavé floristické nálezy z regionu jsou zveřejněny v Calluna 28/1: 17–21.

Účast na floristických kurzech

Floristických kurzů pořádaných v roce 2022 (FK SBS na Slovensku v Senici a malý FK v Přerově) se zúčastnil J. Sladký.

Účast na konferencích

8. 10. – 10. 10. – XI. sjezd České botanické společnosti, téma Botanický výzkum a jeho praktické aplikace, Praha – Albertov (dva účastníci – J. Bureš, L. Pivoňková); J. Bureš: prezentace posteru na téma „Přirozená obnova území ovlivněného těžbou černého uhlí“.

Ediční činnost

V roce 2022 bylo vydáno jedno číslo časopisu Calluna 2022/1 o 28 stranách, které je ke stažení na webové stránce: https://www.zcm.cz/images/Calluna/Calluna_2022_1.pdf.

Program akcí pobočky je zveřejňován na webových stránkách Západočeského muzea v Plzni:

<http://www.zcm.cz/zpc-pobocka-ceske-botanicke-spolecnosti>.

Jiří Sladký
předseda

Ivona Matějková
jednatelka

Z BOTANICKÉHO ŽIVOTA

Exkurze za jarní květenou na Stříbrsko

Ivona Matějková

V sobotu 9. 4. 2022 kolem osmé hodiny ranní se na vlakové zastávce v Ošelíně sešlo pět účastnic, které dorazily na první pobočkovou exkurzi pořádanou v tomto roce: Jolana Bradová, Lucie Márcová, Ivona Matějková (vedoucí exkurze), Martina Nejedlá (a její psi společník Corki) a Lenka Pivoňková.

Přivítalo nás aprílové počasí s předjarní teplotou a mokrým sněhovým popraškem, který našťastí brzy roztál v hřejivých slunečních paprscích. Díky tomu jsme se mohli v poklidu věnovat botanizování i sběru vybraných rostlin do muzejního herbáře.

Botanizování jsme započaly u Veského potoka (pravobřežní přítok Mže), kam jsme dorazily po zeleně značené turistické trase. Na okraji vzrostlé olšiny s *Alnus glutinosa*, nacházející se ca 90 m SV od železniční zastávky v Ošelíně (49°47'12.234"N, 12°50'48.317"E), jsme zapsaly tyto druhy: *Adoxa moschatellina*, *Anemone nemorosa*, *Carex brizoides*, *Ficaria verna*, *Pulmonaria officinalis* a *Stellaria nemorum*. Na okraji cesty upoutaly naši pozornost první kvetoucí exempláře *Tussilago farfara*.

Obr. 1 Zkoumání probouzející se jarní květeny v údolí Mže po roztátí sněhového poprašku.

V údolí Mže jsme odbočily na cyklostezku vedoucí po pravém břehu řeky. V nivě převažovaly neobhospodařované podmáčené louky zarůstající olší a vrby včetně *Salix aurita*. Na přilehlém svahu se vyskytovaly hlavně jehličnaté porosty s *Picea abies* a *Pinus sylvestris*, s příměsí *Abies alba* (C4a). Po proudu řeky jsme došli k mostku pro pěši, který se nachází ca 0,5 km VJV od železniční zastávky v Ošelině (49°47'6.336"N, 12°51'10.052"E). Zde jsme zaznamenaly výskyt *Gagea lutea*, *Alliaria petiolata* a několik exemplářů invazní rostliny *Heracleum mantegazzianum*.

Po mostku jsme přešly na levý břeh Mže (49°47'6.760"N, 12°51'10.661"E), kde rostly *Galanthus nivalis* (nejspíše zplanělá), *Stellaria holostea* a *Viola odorata*, v porostech kontaktních nivních luk hojně *Deschampsia cespitosa*. Po červeně značené turistické trase procházející okrajem chatové kolonie jsme dorazily ke strmé mezičce nacházející se u křižovatky cest, ca 0,3 km JJZ od osady Německý Mlýn (49°47'12.953"N, 12°51'32.534"E). V travních porostech udržovaných pravidelným kosením jsme našly *Arabidopsis thaliana*, *Armoracia rusticana*, *Erophila verna*, *Gagea pratensis* (PL), *Hypochaeris radicata*, *Luzula campestris*, *Potentilla verna*, *Veronica hederifolia* agg. a *Viola arvensis*. V okrajích silničky vedoucí směrem k Německému Mlýnu byl zaznamenán výskyt *Agrimonia eupatoria*, *Euphorbia cyparissias*, *Hedera helix*, *Lamium purpureum*, *Vinca minor* a *Viola canina*.

Po strmém svahu s prokácenými lesními porosty poškozenými kůrovcem a větrem jsme vystoupaly na částečně zpevněnou lesní cestu (návrat na červeně

značenou turistickou trasu), po níž jsme se vydaly směrem ke Svojšínu. V okolí cesty se nacházely především kulturní bory, dále porosty s převahou smrku, také fragmenty acidofilních doubrav a smíšené lesní porosty. V přibližně 3,5 km dlouhém úseku od Německého Mlýna (49°47'22.399"N, 12°51'43.307"E) po Dolský potok (levobřežní přítok Mže; 49°46'14.898"N, 12°53'48.159"E) jsme zapsaly tyto druhy: *Abies alba* (C4a) – vzrostlé exempláře i malé stromky v podrostu lesa, *Calluna vulgaris*, *Carlina vulgaris* agg., *Cytisus scoparius*, *Digitalis purpurea*, *Festuca ovina*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Hepatica nobilis*, *Oxalis acetosella*, *Pilosella officinarum*, *Potentilla argentea*, *Rumex acetosella*, *Silene nutans*, *Trifolium alpestre* (drobnější kolonie na světlejších místech), *Veronica officinalis*. *Petasites albus* – menší kolonie na stinném vlhkém místě. Na vyhlídkové skalce, pod níž protéká Dolský potok (nad severním okrajem cesty; 49°46'15.185"N, 12°53'47.898"E), se vyskytovaly menší kolonie *Polypodium vulgare*.

Poté jsme navštívily historicky významné místo na protějším kopci, kde bývalo pravěké hradiště Svojšín (ca 980 m ZSZ od kostela v obci Svojšín; 49°46'15.000"N, 12°53'53.000"E). U pěšiny rostly *Capsella bursa-pastoris*, *Juncus tenuis*, *Sedum acre* a *Veronica persica*.

Po svačinové pauze jsme pokračovaly po červeně značené turistické cestě směrem ke Svojšínu. V okraji cesty nás zaujal výskyt několika exemplářů *Leonurus cardiaca* (49°46'10.314"N, 12°54'14.800"E).

Na severozápadním okraji Svojšína před hřbitovem se nacházel kosený trávníček (49°46'3.272"N, 12°54'32.222"E), kde jsme našly *Erophila verna*, *Lotus corniculatus* a vzácnější *Veronica dillenii* (PL; C4a).

Návštěvu Svojšína jsme si zpestřily prohlídkou tamního kostela. Ochotně nám ji zprostředkoval místní znalec, člen Spolku pro kostel a faru Svojšín (web 1), který věnuje nemalé úsilí zachování a zvelebování této historicky významné stavby.

Ve zbývajícím čase jsme prozkoumaly flóru na naučné stezce „Skalní defilé u Svojšína“. V prvním úseku trasy, u paty zdi pod zámek Svojšín, jsme potkaly *Fumaria officinalis* agg., *Malva neglecta* a *Senecio vulgaris*. V navazující obnovované jablonové aleji na severním okraji Svojšína jsme zapsaly výskyt *Gagea pratensis* a *Cardaria draba*. Po stezce jsme se postupně přiblížily k říčnímu meandru Mže na severovýchodním okraji obce (49°46'1.477"N, 12°55'0.084"E). Z vyvýšeného svahu jsme se kochaly nejen pohledem na řeku, ale také na vitální populace *Gagea villosa* (PL; C2b) čítající desítky exemplářů. Rostly v obou okrajích stezky společně s *Erodium cicutarium* a *Holosteum umbellatum*. Stezka nás dovedla k Černošínskému potoku, kde jsme zaznamenaly výskyt *Aquilegia vulgaris* (zplaň.). Další úsek trasy jsme absolvovaly po úzké pěšině vedoucí napříč jižně exponovaným svahem s křovinami, ca 0,6 km VSV od kostela ve Svojšíně (49°46'7.819"N, 12°55'8.380"E). Byly zde zapsány další tři druhy rostlin:

Hylotelephium maximum, *Lonicera xylosteum* a *Sedum reflexum*. V navazujícím smíšeném lese s duby a borovicí lesní jsme našli *Chaerophyllum temulum*.

Stezku zakončovalo udržované vyhlídkové místo na spilitovém masívu, které leží východně od Svojšína ve vzdálenosti přibližně 1 km od tamního kostela. Díky příznivému počasí jsme si užili pěkné výhledy do údolí Mže i okolní krajiny. Ve zbytcích xerothermních trávníků zarůstajících keřovou vegetací nás zaujaly dva druhy kostřav tvořících kompaktní trsy (49°46'5.831"N, 12°55'36.256"E). Zřejmě se jedná o *Festuca pallens* (PL) a *Festuca trachyphylla* (PL). Z dalších význačných druhů se nám podařilo nalézt *Galium glaucum* (PL; C4a).

Po návratu do Svojšína jsme využily možnosti drobného občerstvení v zámecké kavárně. Došlo i na zběžný průzkum přilehlého návesního prostranství: před domem čp. 2 jsme zahlédly drobnou kolonii *Cardamine hirsuta* a v okraji přilehlého trávníku mladý exemplář *Dipsacus fullonum*. Poté jsme zamířily po červeně značené turistické trase přímo k železniční zastávce. Ačkoliv jsme už nečekaly žádný významný botanický objev, přesto se nám podařilo nalézt dvě malé kolonie zákonem chráněného hvozdíku *Dianthus sylvaticus* (§3, C3). Objevily jsme je na strmém severně exponovaném skalnatém svahu nad pravým břehem Mže (49°45'50.600"N, 12°54'39.720"E), kudy procházela lesní pěšina k vlakové zastávce. Byl to zdařilý závěr naší příjemné prožitě exkurze za časnou jarní květenou Stříbrska.

Pozn.: Nomenklatura cévnatých rostlin je sjednocena dle Klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. a dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017). Druhy sebrané do herbáře Západočeského muzea v Plzni jsou označeny zkratkou PL. Význačné taxony jsou vyznačeny tučným písmem.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Web 1: Webové stránky obce Svojšína.
<https://www.svojsin.cz/spolky/spolek-pro-kostel-a-faru/> (15. 9. 2022)

Za hadci a orchidejemi v okolí Poběžovic z pohledu botaniky a geologie

Ivona Matějková

V pátek 13. 5. 2022 se mi naskytla příležitost podílet se na vedení přírodovědné exkurze naplánované do podhůří Českého lesa. Jednalo se o botanicko-

-geologickou vycházku pro odbornou i laickou veřejnost, pořádanou pod záštitou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Hlavní organizátorkou této akce byla Daniela Hlinková z Regionálního pracoviště Správa CHKO Český les; přítomen byl také odborník na geologii Václav Páchl ze společnosti LB Minerals, s.r.o. Trasa exkurze byla naplánována do dvou botanicky i geologicky zajímavých lokalit: přírodní rezervace Drahotínský les a přírodní památky Hvoždánská louka.

Kolem deváté hodiny ranní se na železniční zastávce v Poběžovicích sešlo celkem 11 účastníků exkurze včetně naší kolegyně ze Západočeské pobočky ČBS Renaty Vondrovicové. Společně jsme se vydali do Drahotínského lesa, který se nachází přibližně 2 km SZS od kostela v Poběžovicích. Na zdejší hadcové podloží jsou vázány některé specifické druhy rostlin včetně dvou zákonem chráněných druhů sleziníků, které jsou odtud průběžně udávány od 60. let 20. století (web 1). Prvním z nich je kriticky ohrožený sleziník přehlížený – *Asplenium adulterinum* (§KO, C1r), druhým je silně ohrožený sleziník hadcový – *Asplenium cuneifolium* (§SO, C2r). Za těmito drobnými kapradinkami je zapotřebí vystoupat ke skalním výchozům ležícím v jádrové části rezervace a zaměřit se na vlhké štěrby ve skalách, v nichž oba sleziníky s oblibou přebývají. V průběhu naší výpravy jsme zaznamenali přibližně dvě desítky exemplářů *Asplenium adulterinum*; z nálezkové databáze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (web 2) je možné vyčíst populační pokles druhu na této lokalitě oproti předchozímu desetiletí. V případě *Asplenium cuneifolium* se stále jedná o roztroušený výskyt. Pro zajímavost uvádím, že v herbáři Západočeského muzea v Plzni jsou uloženy herbářové položky *Asplenium adulterinum* a *Asplenium cuneifolium*, které pocházejí ze sousední hadcové lokality Skalky (leg. J. Leopoldová, 1971, rev. L. Ekrt 2016).

Na skalních útvech v Drahotínském lese jsme potkali také běžně se vyskytující sleziník červený (*Asplenium trichomanes*). V kontaktních lesních porostech s převahou borovice potěšily účastníky exkurze vitální populace zákonem chráněného zimostrázku alpského – *Polygala chamaebuxus* (§O, C3; PL).

Poté následoval pěší přesun na lokalitu Hvoždánská louka, která se nachází přibližně 1 km Z od středu obce Hvoždany. V tomto zvláště chráněném území je možné obdivovat květnaté porosty mezofilních luk s celou řadou zákonem chráněných druhů rostlin včetně bohaté populace zákonem chráněného vstavače (rudohlávku) kukačky – *Anacamptis morio* (§SO, C1b; syn. *Orchis morio* L.). Tento druh většinou bývá v polovině května již odkvetlý, avšak díky chladnějšímu průběhu jara se nám podařilo nalézt stovky pěkně kvetoucích jedinců. Všichni účastníci exkurze byli nadšeni. Jejich obdiv si získal také jediný nalezený kvetoucí exemplář vstavače osmahlého – *Neotinea ustulata* (§SO, C1t; syn. *Orchis ustulata* L.), který byl pečlivě oplocený

mobilním ohradníkem a tím chráněný před možným poškozením lesní zvěří nebo hospodářskými zvířaty (péče o travní porosty na Hvoždánské louce zahrnuje i jejich řízení přepásání zajišťované Správou CHKO Český les).

Exkurzi jsme zakončili v odpoledních hodinách po návratu do Poběžovic, kde si někteří z nás ještě stihli prohlédnout zdejší udržovaný zámecký park se vzrostlými dřevinami.

Pozn.: Nomenklatura druhů je uvedena dle Klíče (KAPLAN et al. 2019), stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. a dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017).

Literatura:

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Web 1: Pladias. Databáze české flóry a vegetace.
<https://pladias.cz/taxon/distribution/Asplenium%20adulterinum> (21. 9. 2022)
<https://pladias.cz/taxon/distribution/Asplenium%20cuneifolium> (21. 9. 2022)

Web 2: Nálezová databáze ochrany přírody.
<https://portal.nature.cz/nd/> (22. 9. 2022)

Po stopách bývalých pastvin u Radochov

Jiří Sladký

Je neděle 22. května 2022 krátce před polednem a účastníci exkurze se scházejí před obecním úřadem v Neurazech u Nepomuku, počet účastníků je okolo dvaceti. Jsme taková různorodá skupina, od místních obyvatel (včetně paní starostky) až po „cizince“. Vyrážíme západním směrem kolem hřbitova, po nově vybudované naučné stezce zaměřené na osobnosti regionu, k rybníčku u Rousov.

Na jižním úpatí kóty Hora (537 m) nás potěšil luční komplex s hojným výskytem kokrhelu menšího (*Rhinanthus minor*), violky psí (*Viola canina*), lomikámenu zrnatého (*Saxifraga granulata*), kručinky německé (*Genista germanica*) a desítek exemplářů prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*). Dále pokračujeme loukami a pastvinami (místní názvy – Planiny, Ostruží) do obce Radochovy, cestou si demonstrujeme určovací znaky brslenu evropského (*Euonymus europaeus*) a svídy krvavé (*Cornus sanguinea*).

Pokračujeme asi 1 km severovýchodně od obce k cíli naší exkurze, bývalým drahám. Lokalitu tvoří pcháčové louky se střídavě vlhkými bezkolencovými loukami. Přibližně 10 let zde probíhá řízené

obhospodařování financované z dotačního programu MŽP ČR (Programu péče o krajinu), především obec Neurazy jako vlastník pozemku zde provádí dvě seče ročně s výhrabem a odklizením získané biomasy a lokální výřez dřevin. Největším problémem z hlediska zachování biodiverzity je zde šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), ostrice třeslicovitě (*Carex brizoides*) a výmladků krušiny olšové (*Frangula alnus*). Z významnějších druhů rostlin jsme zde spatřili: ostrici stinnou (*Carex umbrosa* – porosty), ostrici Hartmanovu (*Carex hartmanii*), vrbu plazivou (*Salix repens*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis* – desítky exemplářů), zábělník bahenní (*Comarum palustre*), hadí mord nízký (*Scorzonera humilis*), suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*) či čertkus luční (*Succisa pratensis*). V minulosti na lokalitě rostl i hořec hořepník (*Gentiana pneumonanthe*), ale již několik let zde nebyl nalezen. Po prohlídce a diskusi nad způsobem obhospodařování lokality jsme se pomocí automobilů přesunuli zpět před obecní úřad v Neurazech a exkurzi zakončili.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem účastníkům exkurze za trpělivost a milou společnost, paní tehdejší starostce Mgr. Marii Svejkové za podporu akce a projití trasy exkurze v předstihu a rovněž i Mgr. Ivoně Matějkové za určování rostlin během exkurze.

Spolupořadatelem akce byla AOPK ČR, RP Správa CHKO Český les.

Exkurze na květnaté louky u Přešína

Ivona Matějková

V sobotu 4. 6. 2022 proběhla půldenní pobočková exkurze do okolí obce Přešín na Nepomucku, kterou absolvovalo celkem 11 účastníků včetně obyvatel z místního regionu: Jiří Čermák, rodina Horáková z malostatku Krahulice (Matouš Horák a Martina Horáková se syny Matoušem a Přemyslem a s dcerou Václavou), Lenka Pivoňková, Petr Široký, Kateřina Štědrá, Vladka Velíková z ekofarmy Čížkov a vedoucí exkurze Ivona Matějková. Na trase nás také doprovázeli tři psi společníci.

Od kapličky na návsi v Přešíně jsme vyrazili jižním směrem do komplexu pravidelně kosených luk pod vrchem Maštýř (kóta 662 m). U plotu při levém okraji silnice na jižním okraji obce (49°33'18.912"N, 13°38'43.851"E) jsme našli vitální kvetoucí exemplář *Hesperis matronalis*. U silničního okraje našla Lenka Pivoňková jeden exemplář *Spergularia marina*, který zde představuje druhotný výskyt v důsledku solení silnic v zimním období.

První větší botanickou zastávku jsme uskutečnili v druhově bohatých porostech mezofilní loučky lemované souvislými pásy křovin, která leží ca 560 m jižně od kapličky v Přešíně. Byly zde zapsány tyto druhy: *Anthoxanthum odoratum*, *Alchemilla vulgaris*, *Calamagrostis epigejos*, *Campanula patula*, *Carex pallescens*, *Deschampsia cespitosa*, *Holcus lanatus*,

Obr. 2 Při návštěvě květnatých luk jsme měli štěstí na bohatě kvetoucí trsy kosatce sibiřského.

Leontodon hispidus, *Leucanthemum vulgare*, *Lotus corniculatus*, *Luzula campestris*, *Lychnis flos-cuculi*, *Poa pratensis*, *Rhinanthus minor*, *Salix caprea*, *Stellaria graminea*, *Veronica chamaedrys* a *Vicia cracca*. Na sousední louce vzdálené 0,6 km J od přešínské kaple (49°33'2.108"N, 13°38'44.557"E) upoutaly naši pozornost vlhčí porosty s převahou nízkých ostřic a četným zastoupením druhů typických pro podhorské smilkové trávníky. Nalezli jsme zde pěkné populace *Dactylorhiza majalis* (až pět desítek ex.; §O, C3), *Pedicularis sylvatica* (§SO, C2t), *Scorzonera humilis* (C3) a *Valeriana dioica* (C4a). Z dalších druhů byly zaznamenány *Achillea millefolium*, *Agrostis canina*, *Briza media*, *Cardamine pratensis*, *Carex echinata*, *Carex leporina*, *Carex nigra*, *Carex pallescens*, *Carex panicea*, *Cirsium palustre*, *Galium palustre*, *Glyceria fluitans*, *Hypericum maculatum*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus conglomeratus*, *Juncus effusus*, *Juncus filiformis*, *Lathyrus pratensis*, *Lotus pedunculatus*, *Lysimachia vulgaris*, *Molinia caerulea*, *Myosotis nemorosa*, *Poa trivialis*, *Polygala vulgaris*, *Ranunculus auricomus*, *Ranunculus flammula*, *Sanguisorba officinalis*, *Scirpus sylvaticus*, *Succisa pratensis*, *Trifolium dubium* a *Trifolium hybridum*. V dolní části louky u osikového remízku nás potěšily kvetoucí exempláře kosatce sibiřského – *Iris sibirica* (§SO, C3), které rostly v rozvolněných koloniích o celkové výměře přibližně 7 × 7 m. Ve spodním lemu louky byla zjištěna kolonie *Pteridium aquilinum*, která zasahovala do porostu náletových dřevin se statnými exempláři *Quercus robur*. Zde jsme zaznamenali také *Brachypodium sylvaticum*.

Dále jsme se pohybovali na vlhkých až mezofilních loukách JJV až JV od Přešína, pod silnicí ve směru na Čížkov. Na mezofilní druhově bohatší louce zhruba 0,8 km JJV od kapličky v Přešíně

(49°33'0.111"N, 13°39'4.231"E) jsme našli několik zajímavějších druhů: *Achillea ptarmica*, *Betonica officinalis*, ***Galium boreale*** (C4a), *Hieracium umbellatum* a *Pilosella aurantiaca*. Z dalších druhů byly zapsány *Arabis glabra*, *Hieracium sabaudum*, *Pilosella caespitosa* agg., *Vicia sepium* a *Vicia tetrasperma*.

Okrajem kulturních luk pod vrchem Maštýř jsme dorazili k silnici tvořící spojnici mezi Přešínem a Železným Újezdem. Odtud jsme se vrátili zpět do Přešína, kde byla naše půldenní exkurze zakončena přátelským rozloučením. Poděkování za pomoc a podporu při vedení exkurze patří Lence Pivoňkové, na výskyt některých význačných druhů rostlin nás upozornili účastníci akce z místního regionu. Do těchto botanicky i krajinářsky zajímavých končin určitě znovu rádi zavítáme a prozkoumáme flóru v dalších přírodních zákoutích.

Pozn.: Nomenklatura druhů je uvedena dle Klíče ke květeně České republiky (KAPLAN et al. 2019), stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle Vyhlášky č. 395/1992 o zvláště chráněných druzích a dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017).

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Botanický víkend na Halži v Českém lese – setkání k 60. výročí založení pobočky

Ivona Matějková

Ve dnech 19. až 21. 8. 2022 proběhlo víkendové setkání členů a příznivců pobočky, které jsme uspořádali k 60. výročí založení Západočeské pobočky ČBS. Akce se uskutečnila v severní části Českého lesa na Tachovsku, kde se nacházejí botanicky zajímavé lokality včetně zbytků zachovalých rašelinných luk. Pro naše setkání se podařilo zajistit klidné a po všech stránkách vyhovující ubytování v obci Halže v dobře vybavené turistické chatě U Planety.

Na akci dorazilo celkem 10 účastníků, jmenovitě Eva Martínková, Ivona Matějková, Daniel Papež, Sylvie Pecháčková, Lenka Pivoňková, Jiří Sladký, Miroslava Šandová, Kateřina Vojáková, Jiří Volek a Renata Vondrovicová. Někteří účastníci však absolvovali pouze část připraveného programu, dle svých možností. Většina z nás se sešla v pátek 19. 8. v podvečerních hodinách. Ačkoliv přicházela fronta s mírným deštěm, zvládli jsme prozkoumat flóru na místním hřbitově a v přilehlém okolí; více v samostatném článku naší kolegyně z rokycanského muzea Slávky Šandové (ŠANDOVÁ 2023a). Slávka dorazila do Halže s předstihem a volný čas využila k podrobnému botanizování v areálu s turistickou ubytovnou. Získané výsledky jsou obsahem jejího dalšího samostatného příspěvku (ŠANDOVÁ 2023b). Během průzkumu se Slávce podařilo najít nepůvodní vrbovku *Epilobium brachycarpum*, která se začíná šířit na území ČR a v několika posledních letech je udávána také z různých lokalit v západních Čechách (ŠANDOVÁ 2023b).

Páteční večer jsme strávili v družném hovoru, nad dobrotami přivezenými z domova, a především i s originálním připitkem „na pobočku“ – vesele žlutým čajem ze smilu, který nasbírala Lenka v daleké Arménii.

V sobotu 20. 8. 2022 jsme podnikli dvě výpravy do okolí Halže. Ráno jsme za mírného deště vyrazili směrem k Bílému potoku. Na okraji hřiště v Lesní ulici pod hřbitovem (49°49'57.444"N, 12°34'35.512"E; západní část obce) se vyskytovala menší populace *Spergularia rubra*. Ve smíšeném lesním porostu Z až ZSZ od Halže, jímž prochází nepevněná lesní cesta, upoutaly naši pozornost letité exempláře *Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides* a *Fagus sylvatica*. Z dalších dřevin byly zapsány *Prunus padus*, *Sambucus nigra* a *Ulmus glabra*. V podrostu převládaly nitrofilní druhy, místy se vyskytovaly kolonie *Impatiens parviflora*.

Lesní stezka nás dovedla do kulturních pastvin nad pravým břehem Bílého potoka. Ve vlhkém rozšlapaném místě s napajedlem pro skot, ležícím ca 0,7 km JJV od kostela v Halži (49°50'12.867"N, 12°34'30.082"E), jsme zapsali tyto druhy: *Alopecurus aequalis*, *Echinochloa crus-galli*, *Geranium pusillum*, *Glyceria declinata*, *Juncus bufonius* a *Peplis portula* (PL). Příjemné botanické vyžití nám poskytly

mokřadní louky v nedaleké přírodní památce Niva Bílého potoka. V rašelinných porostech udržovaných každoročním ručním kosením, které se nacházejí přibližně 0,8 km S od kostela v Halži (49°50'19.693"N, 12°34'47.926"E), upoutaly naši pozornost vitální kolonie *Menyanthes trifoliata* (ŠO, C3) a *Comarum palustre* (C4a; PL). K vidění byly také zbytky květenství *Dactylorhiza majalis* (ŠO, C3). Z dalších druhů se zde mj. vyskytovaly *Carex canescens*, *Carex echinata*, *Carex nigra*, *Carex panicea*, *Carex rostrata*, *Epilobium palustre* (C4a; PL), *Equisetum fluviatile*, *Eriophorum angustifolium*, *Galium palustre*, *Galium uliginosum*, *Mentha arvensis* (PL), *Ranunculus flammula* (PL), *Valeriana dioica* (C4a) a *Veronica scutellata* (C4a). V sousedním porostu s vyšším zastoupením druhů bezkolencových luk rostly *Achillea ptarmica* (PL), *Molinia caerulea*, *Selinum carvifolia* (PL), *Succisa pratensis* (PL, ROK) a *Valeriana excelsa* (C4a).

V horní severozápadní části přírodní památky, ca 1,2 km S až SSZ od kostela v Halži (49°50'29.403"N, 12°34'32.424"E), se nachází zachovalé luční prameniště, kde nás potěšily pěkné kolonie *Montia fontana* subsp. *amporitana* (ŠO, C2t). V kontaktní rašelinné louce na podmáčeném svahu nás zaujaly bohaté populace *Potentilla palustris*. V dolní části nelesních ploch se nacházely porosty vlhkých pcháčových luk s hojným zastoupením *Scirpus sylvaticus* a *Lysimachia vulgaris*. V sušším okraji dokvětalo několik exemplářů *Stachys palustris* (PL). V sousedním listnatém remízku se vzrostlými buky se vyskytovaly kolonie *Polygonatum verticillatum*.

Vlhkým smrkovým lesem jsme vystoupali na zpevněnou lesní cestu, kde nás čekalo milé překvapení v podobě studánky U Prchalovy hájenky s výtečnou pramenitou vodou. Ze zajímavějších druhů zde rostly *Cardamine flexuosa* a *Carex remota* (49°50'35.376"N, 12°34'34.032"E).

Ačkoliv stále jemně pršelo, užili jsme si botanizování v pěkně vyvinutých lesních prameništích Bílého potoka, ca 1,5 až 1,7 km S od kostela v Halži (49°50'44.092"N, 12°34'58.671"E). V druhově bohatých fytocenózách s hojným výskytem *Carex remota* byly z doprovodných taxonů zapsány *Circaea alpina* (vitální kolonie), *Lychnis flos-cuculi*, *Lysimachia nemorum*, *Lycopus europaeus*, *Phegopteris connectilis*, *Stellaria alsine*, *Trientalis europaea* (C4a; ROK), *Valeriana dioica* a *Viola palustris*. Došlo i na nález vzácnějšího ptačince dlouholistého – *Stellaria longifolia* (C3; PL, ROK) s roztroušeným výskytem zejména na březích Bílého potoka.

V sousedním vlhkém smrkovém lese se solitérními balvany (49°50'40.858"N 12°34'58.265"E) našel Jirka Sladký dekorativní mechorost *Ptilium crista-castrensis* (PL, ROK), který zde rostl společně s *Dicranum scoparium* (ROK), *Rhytidiadelphus triquetrus* (ROK) a *Thuidium tamariscinum* (ROK). V bylinném podrostu smrkového lesa rostly mj. *Arnica montana* (ŠO, C3; ojedinělý výskyt), *Calamagrostis arundinacea*, *Neottia nidus-avis* (C4a; PL; roztroušeně),

Obr. 3 Na lovu vzácného rdestu alpského, který obývá rašelinný rybníček Ostrůvek u Halže.

Vaccinium myrtillus a *Vaccinium vitis-idaea*. Na lesní svážnici s obnaženou vlhkou půdou ca 1,8 km SV od kostela v Halži (49°50'40.521"N, 12°35'35.877"E) obohatily náš druhový seznam *Callitriche* sp. (v mělké kaluži), *Hypericum humifusum* (C3; PL), *Juncus bufonius*, *Persicaria hydropiper*, *Rumex acetosella* a *Senecio sylvaticus* (ROK).

Mozaikou smrkových a olšových lesních porostů jsme pronikli k bezejmennému levobřežnímu přítoku Bílého potoka. V drobných lesních prameništích ležících ca 1,4 až 1,5 km SV od kostela v Halži (49°50'25.713"N, 12°35'35.916"E) nás potěšily bohaté kolonie *Valeriana dioica* a *Circaea alpina*. V podmáčených prohlubních a zbytcích odvodňovacích struh se dařilo rašelínům včetně *Sphagnum girgensohnii*, vyskytovala se zde i játrovka *Bazzania trilobata* (ROK). Ve stromovém patře přírodě blízkých olšin převládala olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), s příměsí *Betula pendula* a *Picea abies*.

Na lesních prameništích níže na toku ukrytých v olšinách a sukcesních listnatých remízech vzdálených ca 1 km SV od kostela v Halži (49°50'6.283"N, 12°35'32.826"E), jsme zaznamenali pěkné kolonie *Chrysosplenium oppositifolium* (C4a). Na březích drobných, částečně regulovaných přítoků měly hojné zastoupení kapradiny včetně *Gymnocarpium dryopteris* a *Phegopteris connectilis*, z dalších druhů upoutaly naši pozornost *Blechnum spicant* (C4a), *Convallaria majalis*, *Lysimachia nemorum* a *Petasites albus*.

Před návratem do Halže jsme se ještě zastavili u místního koupaliště na východním okraji obce, kde bylo možné si pěkně zaplavat.

V odpoledních hodinách se příjemně vyčáslilo. S nadšením jsme podnikli kratší výpravu k rybníčku Ostrůvek s bohatým výskytem makrofyt. Na sečeném travnatém prostranství západně od křižovatky silnice

Branecká a Tachovská (49°49'39.072"N, 12°34'38.212"E) byl zaznamenán výskyt *Chenopodium bonus-henricus*. V okrajích silnice vedoucí k obci Horní Výšina, s přesahem do kulturní pastviny, ca 0,5 km JJZ od kostela v Halži (49°49'38.291"N, 12°34'36.736"E), jsme našli některé halofytní a nitrofilní druhy rostlin: *Atriplex patula*, *Chenopodium album*, *Chenopodium glaucum* (ROK), *Chenopodium polyspermum*, *Chenopodium rubrum* (ROK), *Digitaria sanguinalis*, *Pastinaca sativa*, *Persicaria amphibia*, *Puccinellia distans* a *Spergularia marina* (PL). V okraji pravidelně kosené mezofilní louky východně od rybníčka byly k vidění vitální kolonie *Pilosella aurantiaca* (C3).

Po luční cestě jsme došli k rašelinnému rybníčku Ostrůvek ukrytému v sukcesních remízech, ca 0,8 km JZ od kostela v Halži (49°49'38.291"N, 12°34'36.736"E). V severovýchodní části rybníčka rostly vitální kolonie vzácného rdestu alpského – *Potamogeton alpinus* (§SO, C2b; ROK), které doprovázely nárosty *Potamogeton obtusifolius* (C3; PL, ROK) pod vodní hladinou a lodyhy *Potamogeton natans* (PL) s bohatým listovým rozptřením na vodní hladině. (Pozn. S. Pecháček: všechny ty rdesty jsme si mohli prohlédnout jen díky obětavosti Ivony, která v chladném počasí proplavala celý rybník a navíc se vynořila obalená rašelinnou hnědí.) Zajímavější druhy rostlin osidlovaly také pobřeží rybníčka: *Bidens cernua* (PL), *Carex flava* s. l. a *Leersia oryzoides* (C3; PL). Na obnažené půdě vzniklé v důsledku úpravy rybníční hráze jsme zaznamenali výskyt *Chenopodium polyspermum*.

Po úspěšné botanické výpravě následovalo společné posezení při večeři v hostinci U Soudku ve vedlejší obci Svobodka, s veselými momenty nad rybou mahi-mahi.

V neděli ráno 21. 8. 2022 jsme opustili turistickou ubytovnu a vyrazili na půldenní výpravu do okolí obce Branka. Auty jsme přešli na parkoviště u chátrajících objektů bývalé pohraniční stráže nad obcí, kde se nachází fotovoltaická elektrárna, ca 1,3 km SSZ od kapličky v Brance (49°50'17.605"N, 12°31'10.493"E). V areálu elektrárny, u cest i v porostech okolních luk a pastvin se vyskytovaly desítky až stovky exemplářů invazního bolševníku velkolepého (*Hieracium mantegazzianum*), spolu s invazním zlatobýlem kanadským (*Solidago canadensis*) pod bývalou čističkou odpadních vod. V pásovém porostu podél jihozápadní strany areálu, 21 m JZ od areálu bývalé pohraniční rotý jsme zapsali tyto druhy: *Angelica sylvestris*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Cirsium arvense*, *Epilobium ciliatum*, *Euphorbia esula*, *Galium album*, *Lathyrus sylvestris*, *Lupinus polyphyllus*, *Mentha longifolia*, *Poa annua*, *Poa compressa*, *Poa trivialis*, *Rumex crispus*, *Silene latifolia* subsp. *alba*, *Tanacetum vulgare* a *Urtica dioica*. Na okraji cesty u parkoviště nás zaujaly statné vícekmenné exempláře *Salix caprea*. Po úzké rovné silničce („signálce“) jsme zamířili do nivy horního toku Mže; záhy jsme našli další exempláře *Euphorbia esula* a trsy *Hylotelephium maximum* (ROK). Poté jsme se odklonili do zbytků luk zarůstajících dřevinným náletem. Na ně navazovaly olšové porosty, jimiž jsme pronikli k levobřežnímu přítoku Mže, ca 1,3 až 1,2 km SZ od kapličky v Brance (49°50'12.274"N, 12°30'51.142"E). Stromové patro olšin bylo tvořeno vzrostlými exempláři *Alnus glutinosa*, v příměsi rostly *Alnus incana*, *Populus tremula*, *Salix aurita* a *Sambucus racemosa*. Bylinné patro bylo druhově ochuzené, s převahou *Carex brizoides*. Z doprovodných druhů jsme zapsali *Ajuga reptans*, *Calamagrostis villosa*, *Carex pallescens*, *Carex remota*, *Carex sylvatica*, *Deschampsia cespitosa*, *Elymus caninus*, *Festuca rubra*, *Galeopsis bifida*, *Stachys sylvatica* a *Valeriana dioica*.

Postupně jsme sešli na mokřadní loučku s druhově ochuzenými porosty vlhkých pcháčových luk, ca 1,1 km SZ od kapličky v Brance (49°50'4.302"N, 12°30'43.224"E). Většina plochy byla zarostlá *Scirpus sylvaticus* a *Filipendula ulmaria* (přechod k vlhkým tužebníkovým ladům). Z dalších druhů byly zaznamenány *Carex nigra*, *Carex vesicaria*, *Equisetum arvense*, *Sanguisorba officinalis*, *Scrophularia nodosa* a *Valeriana officinalis*. Následovala kosená mezofilní louka lemovaná říční terasou (49°50'2.574"N, 12°30'40.363"E), kde se vyskytovala bohatá populace *Euphrasia stricta* (PL).

Sestoupili jsme do nivy Mže, kde se nacházely silně podmačené louky (přibližně 1,1 km ZSZ od kapličky v Brance, 49°50'0.130"N, 12°30'38.860"E). Břehy řeky byly lemovány vlhkomilnými dřevinami, hlavně *Alnus glutinosa*. Na levém břehu Mže převládaly druhově ochuzené porosty s převahou *Carex rostrata* a rašeliníků (*Sphagnum* sp.). Místy se vyskytovaly plošně vyvinuté kolonie *Potentilla palustris*. Z dalších zajímavých druhů se podařilo nalézt *Carex panicea*, *Eleocharis mamillata*, *Epilobium palustre*, *Geum rivale*, *Thalictrum aquilegifolium* (PL, ROK) a v průtočné tůňce *Epilobium obscurum* (C3; PL, ROK) tvořící populaci o desítkách exemplářů.

Mokřadní louky byly vzhledem k silnému podmačení půdy prakticky neprůchodné; po jejich okraji jsme se dostali opět na rovnou silničku („signálku“) vedoucí od fotovoltaické elektrárny k modře značené turistické cestě. V podmačeném okraji silničky nás zaujal výskyt *Peplis portula*, na vyvýšeném travním plácku byla zjištěna drobná *Peplis portula*, na vyvýšeném travním plácku byla zjištěna drobná kolonie *Pilosella aurantiaca*. V místě, kde silnička přetíná koryto Mže, jsme si se zájmem

Obr. 4 *Salix repens* a botanici v rašelinné louce v nivě Mže u Branky.

prohlédli drobné vodní nádrže vzniklé činností bobra. Jejich břehy byly hustě porostlé *Phalaris arundinacea*, místy se vyskytovala torza odumřelých stromů s ohryzanou kůrou, další byly již padlé a podléhaly tlení.

Další část naší výpravy jsme absolvovali po vlhkých až podmáčených loukách nad pravým břehem Mže, směrem k Brance. V pobřežní zóně, kde se nacházely silně zavodněné tůňky a rozsáhlé porosty chrastice rákosovité, rostly v příměsi *Alisma plantago-aquatica*, *Bidens cernua*, *Glyceria fluitans*, *Solanum dulcamara* a *Sparganium erectum*. V kontaktních dlouhodobě neobhospodařovaných lučních porostech ležících pod říční terasou, ve vzdálenosti ca 0,7 až 1 km ZSZ od kapličky v Brance (49°49'52.232"N, 12°30'47.859"E), jsme našli tyto druhy: *Agrostis capillaris*, *Angelica sylvestris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Bistorta officinalis*, *Briza media*, *Carex pallescens*, *Dianthus deltoides*, *Dryopteris carthusiana*, *Elymus repens*, *Hypericum maculatum*, *Juncus ×brueggeri* (PL), *Knautia arvensis*, *Luzula multiflora*, *Nardus stricta*, *Potentilla erecta*, *Stellaria graminea*, *Tragopogon pratensis*, *Vicia cracca* a *Viola canina*. Po obou březích řeky poblíž modře značené turistické trasy, ca 290 m ZSZ od zátoky Olšového rybníka (49°49'49.367"N, 12°30'53.962"E), se zachovaly rašelinné louky s převahou *Carex rostrata* a bohatými populacemi *Potentilla palustris*. Z doprovodných druhů se zde mj. vyskytovaly *Caltha palustris*, *Carex echinata*, *Carex panicea*, *Carex vesicaria*, *Eriophorum angustifolium*, *Galium palustre*, *Galium uliginosum*, *Lotus pedunculatus* a *Viola palustris*.

Před opuštěním nivy Mže jsme se pokochali polokvětnatými porosty rašelinných luk s přechodem ke střídavě vlhkým bezkolencovým loukám, které se nacházejí po levém břehu řeky ca 0,7 km SZ od kapličky v Brance (49°49'50.694"N, 12°30'56.282"E). Velkou radost nám udělala vitální kolonie vrby plazivé – *Salix repens* (§O, C2b; ROK), v jejímž sousedství roztroušeně rostly *Pedicularis sylvatica* (§SO, C2t) a *Juncus squarrosus*, v návaznosti na porosty s hojným zastoupením bohatě kvetoucích exemplářů *Succisa pratensis* (ROK).

Zběžně jsme nahlédli do porostů opuštěných kulturních luk a pastvin na svahu nad levým břehem Mže, ca 0,9 km SZ od kapličky v Brance (49°50'3.388"N, 12°31'5.549"E). Převládaly zde produkční trávy včetně *Dactylis glomerata* a *Arrhenatherum elatius*. V místě s převahou ruderalní vegetace (zřejmě bývalé hnojiště) se nacházely zapojené porosty *Urtica dioica*, v příměsi zde rostly *Arctium lappa*, *Arctium minus* a *Chenopodium bonus-henricus*. Poblíž příjezdové silničky k fotovoltaické elektrárně byl zaznamenán výskyt *Silene alba* a česneku *Allium cf. scorodoprasum*.

Ve zbývajícím čase jsme prozkoumali mokřady, prameniště a vlhké lesní porosty u Hvozdního rybníka. U samoty s číslem popisným 87 (49°50'5.543"N, 12°31'20.902"E), poblíž památního kříže

obklopeného třemi mohutnými lípami, jsme našli několik exemplářů *Malva neglecta* a *Oxalis stricta*. Na západním pobřeží rašelinného Hvozdního rybníka s navazujícím vzrostlým smrkovým lesem, přibližně 1 km SSV od kapličky v Brance (49°50'9.965"N, 12°31'37.897"E), rostly *Avenella flexuosa*, *Dryopteris dilatata* a *Prenanthes purpurea*. V mokřadu na severním pobřeží rybníka (49°50'15.944"N, 12°31'40.214"E) s bohatě vyvinutými koberci rašelínků (včetně *Sphagnum squarrosum*) převládaly zachovalé fytoocenózy přechodových rašelinišť s dominantní *Carex rostrata* prostoupené koloniemi *Potentilla palustris*. Z dalších druhů se vyskytovaly *Agrostis canina*, *Eleocharis palustris*, *Epilobium palustre*, *Equisetum fluviatile* a *Viola palustris*. Místy byla půda silně zvodnělá a propadavá, u přítoku a zarůstajících odvodňovacích struh byly patrné stopy po činnosti bobra.

Proti toku Lískového potoka, který napájí Hvozdní rybník, jsme se vydali do vlhkého smrkového lesa nad Hvozdním rybníkem; ve vlhčině s bohatě vyvinutým mechovým patrem jsme našli *Bazzania trilobata* (ROK) a *Thuidium tamariscinum* (ROK). V drobných lesních prameništích s bohatě vyvinutým vegetačním krytem, která se nacházejí ve vzdálenosti ca 1,2 až 1,3 km SSV od kapličky v Brance (49°50'16.865"N, 12°31'43.961"E), prosperovaly zapojené kolonie *Chrysosplenium oppositifolium*. Z doprovodných druhů byly zjištěny *Cardamine amara*, *Carex remota*, *Circaea alpina*, *Crepis paludosa*, *Equisetum sylvaticum*, *Gymnocarpium dryopteris*, *Luzula pilosa*, *Lysimachia nemorum*, *Oxalis acetosella*, *Stellaria alsine*, *Valeriana excelsa* a vzácnější druh rozrazilu *Veronica montana* (C4a). Na březích potoka a jeho přítoků rostly statné exempláře *Alnus glutinosa* a *Picea abies*, v podrostu roztroušeně zmlazovaly *Abies alba* (C4a) a *Fagus sylvatica*. Na sušších místech u lesní cesty jsme potkali několik dalších druhů včetně *Carex leporina*, *Digitalis purpurea*, *Galium saxatile* a *Luzula luzuloides*.

Okružní trasou přes lesní porosty a kosené louky jsme se vrátili zpět na parkoviště a zakončili naši víkendovou akci v Českém lese, kterou provázela spousta zajímavých botanických objevů a dalších příjemných zážitků.

Pozn.: Nomenklatura druhů je sjednocena dle Klíče (KAPLAN et al. 2019), stupeň ohrožení u význačných taxonů je uváděn dle vyhlášky č. 395/1992 a dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017). Názvy vegetačních jednotek vycházejí z katalogu biotopů (CHYTRÝ et al. 2010). Během exkurzí byl prováděn sběr zajímavějších druhů rostlin; herbářové položky jsou uloženy v herbáři Západočeského muzea v Plzni (PL) a v herbáři Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech (ROK).

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Jiřině Planetové za zajištění příjemného zázemí na turistické

chatě U Planety. Lence Pivoňkové děkuji za spoluorganizování akce, Slávce Šandové za doplňky k soupisům nalezených druhů včetně mečů, RNDr. Ivanu Novotnému z Moravského zemského muzea za determinaci a revizi mechorostů. Poděkování patří také místní obyvatelce Kateřině Vojákové, která nám pomohla s výběrem botanicky zajímavých lokalit v okolí Halže.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUSTYK P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 p.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.
- ŠANDOVÁ M. (2023a): Flóra místního hřbitova v obci Halže. – Calluna, Plzeň, 28/1: 12–13.
- ŠANDOVÁ M. (2023b): Flóra bývalého střediska těžké mechanizace v obci Halže na Tachovsku. – Calluna, Plzeň, 28/1: 10–12.

Flóra bývalého střediska těžké mechanizace v obci Halže na Tachovsku

Miroslava Šandová

V rámci botanického víkendu konaného při příležitosti 60. výročí založení Západočeské pobočky ČBS v Plzni jsem využila čas, než se všichni účastníci sjeli, k tomu, abych se trochu rozhlédla po vegetaci intravilánu obce Halže. Samozřejmě jsem začala v místě ubytování, tedy v okolí turistické chaty U Planety. Ubytovna se nachází v areálu bývalého střediska těžké mechanizace, které v minulosti patřilo místnímu státnímu statku a po r. 1990 bylo částečně privatizováno. Areál se rozkládá mezi ulicemi Ctibořská, U Parku, Lipová a Poštovní. V celém prostoru lichoběžníkového tvaru o ploše ca 2 ha jsou dnes provozovny čtyř firem, dva rodinné domky, venkovní zastřešená pergola v blízkosti turistické chaty a další objekty provozní a skladové. Povrch komunikací je zpravidla asfaltový nebo šterkový, v severní části častěji hlinitý nebo hlinitopísčité. Terén je silně členitý, zejména tam, kde jsou zachovány bývalé montážní jámy využívané i dnes při opravách techniky. Nadmořská výška se pohybuje od 574 do 582 m.

Pro snadnější orientaci jsem areál pomyslně rozdělila na dvě části: v první fázi jsem prozkoumala vegetaci porostlé plochy mezi objekty prodejny náhradních dílů, turistické chaty, rodinných domů a venkovní pergoly, ve druhé fázi okolí objektů autoservisu a jeho provozní komunikace, skladů a

dalších budov. Do mapy jsem vyznačila body označující jednotlivé mikrolokalitu (obr. 5).

Nomenklatura je uvedena dle Klíče ke květeně ČR (KAPLAN et al. 2019). Rostliny označené + byly vysázené. Zkratka herb. ROK znamená, že u vybraných druhů byly pořízeny sběry, které jsou uloženy v Muzeu Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech.

Lok. 1 – před vchodem do turistické ubytovny (49°49'45.877"N, 12°34'44.411"E).

Aegopodium podagraria, *Agrostis stolonifera*, *Achillea millefolium*, *Conyza canadensis*, *Elymus repens*, *Festuca rubra*, *Hypochaeris radicata*, *Lolium perenne*, *Pilosella aurantiaca* juv., *Plantago major* subsp. *major*, *Poa annua*, *Polygonum arenastrum*, *Potentilla anserina*, *Scorzoneroidea autumnalis*, *Sonchus oleraceus*, *Spergularia rubra*, *Taraxacum officinale* sect. *Taraxacum*, *Urtica dioica*.

Jižně od vchodu ubytovny byly vyvinuty rozsáhlejší porosty, které je možno fytoecologicky charakterizovat jako společenstvo *Polygonetum arenastrum* Gams 1927 corr. Láníková in Chytrý 2009 (CHYTRÝ 2009).

Lok. 2 – východní strana ubytovny a lemy parkoviště jižně od ní (49°49'46.264"N, 12°34'45.744"E).

Achillea millefolium s. l., *Arrhenatherum elatius*, *Bellis perennis*, + *Betula pendula*, *Bromus hordeaceus*, *Calamagrostis epigejos*, *Calystegia sepium*, *Chenopodium bonus-henricus* (leg. S. Pecháčková et I. Matějková, sběr uložen v herbáři Západočeského muzea v Plzni), + *Cornus alba*, *Crepis biennis*, *Dactylis glomerata* s. l., *Fragaria vesca*, *Fraxinus excelsior* juv., *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Hypericum perforatum*, *Lactuca serriola*, *Linaria vulgaris*, *Matricaria discoidea*, *Melissa officinalis* – zpl., + *Picea abies* juv., *Prunella vulgaris*, *Rubus caesius* s. l., *Salix caprea*, + *Thuja occidentalis*, *Trifolium pratense*, *Ulmus glabra* juv.

Lok. 3 – mezi objektem ubytovny a západní stranou objektu 274, okrasná plocha a zahrádka (49°49'46.874"N, 12°34'45.744"E).

+ *Acer pseudoplatanus*, + *Amaranthus caudatus*, + *Berberis thunbergii*, + *Buxus sempervirens*, + *Clematis viticella*, *Corylus avellana*, + *Dahlia pinnata*, + *Forsythia ×intermedia*, + *Gazania ×splendens*, + *Hylotelephium spectabile*, + *Jovibarba globifera*, + *Lobelia erinus*, + *Petunia ×atkinsiana* (skupina *Million Bells*), + *Picea glauca* „Conica“, *Prunus padus*, *Silene alba*.

Lok. 4 – západní strana objektu autoservisu a okolí zastřešené pergoly (49°49'45.429"N, 12°34'45.966"E).

Acer platanoides juv., *Cerastium tomentosum*, *Chenopodium album* subsp. *album*, *Chenopodium album* subsp. *pedunculare*, *Cirsium oleraceum*,

Obr. 5 Lokalizace stanovišť.

Cornus alba, *Epilobium tetragonum*, *Fragaria ×ananassa* (zbytky původní kultury), *Juncus bufonius*, + *Ligustrum vulgare*, + *Malus domestica*, *Medicago lupulina*, *Microrrhinum minus*, *Myosotis arvensis*, *Phleum pratense*, *Poa compressa*, + *Prunus cerasus*, + *Pyrus communis*, *Rubus idaeus*, *Sedum album*, + *Sedum spurium*, *Trifolium repens*, *Verbascum thapsus*.

Lok. 5 – porosty u severní a východní strany objektu autoservisu (49°49'44.756"N, 12°34'46.835"E).

Agrostis capillaris, + *Bergenia crassifolia*, *Chaerophyllum aureum*, *Cirsium vulgare*, *Dactylis glomerata*, *Festuca rubra*, *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Lactuca serriola*, *Lolium perenne*, + *Parthenocissus tricuspidata*, *Phleum pratense*, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Poa annua*, *Polygonum arenastrum*, *Sambucus nigra*, *Scorzoneroidea autumnalis*, *Tanacetum vulgare*, *Vicia hirsuta*.

Lok. 6 – parkoviště v areálu severovýchodně od objektu autoservisu a vřakoviště (49°49'45.815"N, 12°34'48.660"E).

Acer platanoides juv., *Achillea millefolium*, *Agrostis capillaris*, *Betula pendula* juv., *Chenopodium album*, *Conyza canadensis*, *Crepis biennis*, ***Epilobium brachycarpum*** – 1 ex. (leg. M. Šandová, 19. 8. 2022, herb. ROK), *Geum urbanum*, *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Linaria vulgaris*, *Lolium perenne*, + *Lysimachia punctata*, *Melilotus officinalis*, *Phleum pratense*, *Poa annua*, *Polygonum arenastrum*, *Populus tremula*, *Potentilla argentea*, *Prunus padus*,

Salix aurita, *Salix caprea*, *Sambucus nigra*, *Scorzoneroidea autumnalis*, *Symphytum officinale*, *Ulmus glabra* juv., *Urtica dioica*.

Pozn.: ***Epilobium brachycarpum*** je nejzajímavějším druhem, který byl v areálu bývalého střediska těžké techniky nalezen. Tento druh byl poprvé evidován na území ČR v r. 2016 na Sokolovsku (Sokolov, Čitice, Svatava) P. Salákem a poté J. Michálkem (SALÁK et MICHÁLEK in HADINEC & LUSTYK 2017), V r. 2017 nalezl druh v Libě u Chebu T. Rejzek (REJZEK in LUSTYK & DOLEŽAL 2019). Od r. 2019 nálezy postupně přibývaly nejen na Chebsku, ale druh byl zaznamenán i v Doupovské pahorkatině a ve středních Čechách. Nálezy byly publikovány ve Zprávách České botanické společnosti (LUSTYK & DOLEŽAL 2020, LUSTYK & DOLEŽAL 2021) a v celostátní databázi Pladias (web 1).

Lok. 7 – ruderalní plochy směrem od vřakoviště západoseverozápadním směrem podél asfaltové obslužné komunikace (49°49'46.749"N, 12°34'47.704"E).

Antirrhinum majus – zpl. na navážce, *Arrhenatherum elatius*, *Atriplex patula*, *Chenopodium polyspermum*, *Elymus repens*, *Epilobium angustifolium*, *Epilobium montanum*, *Erigeron annuus*, *Euphorbia helioscopia*, *Fumaria officinalis*, *Glechoma hederacea*, *Lapsana communis*, *Oxalis stricta* – na navážce, *Poa trivialis*, *Rubus idaeus*, *Rumex obtusifolius*, *Sedum sieboldii* – zpl. na navážce, *Sonchus asper*, *Thlaspi arvense*.

Lok. 8 – hlinité navážky u asfaltové obslužné komunikace a keře/stromy podél plotu (49°49'47.142"N, 12°34'46.642"E).

Antirrhinum majus zpl., *Artemisia vulgaris*, *Atriplex nitens*, *Atriplex patula*, *Chenopodium album*, *Chenopodium polyspermum*, + *Corylus avellana*, *Fallopia convolvulus*, *Fumaria officinalis*, *Galeopsis bifida*, *Galinsoga parviflora*, *Galinsoga quadriradiata*, *Glechoma hederacea*, *Impatiens parviflora*, *Lapsana communis*, + *Picea abies*, *Rubus caesius* s. l., *Thlaspi arvense*.

Lok. 9 – kompost a navážka v severozápadní části areálu (49°49'47.690"N, 12°34'45.174"E).

Calystegia sepium, *Chenopodium album*, *Chenopodium hybridum*, *Epilobium hirsutum*, *Lupinus polyphyllus* – zpl., *Rosa canina*, *Rumex crispus*, *Senecio viscosus*, + *Ulmus glabra*, *Urtica dioica*.

Lok. 10 – východní část areálu autoservisu (49°49'45.285"N, 12°34'48.853"E).

Acer platanoides juv., *Agrostis capillaris*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Atriplex patula*, *Chenopodium album*, *Corylus avellana*, *Elymus repens*, *Erigeron annuus* agg., *Festuca rubra*, *Lactuca serriola*, *Lolium perenne*, *Lysimachia punctata* – zpl., *Phleum pratense*, *Plantago major*, *Poa annua*, *Polygonum arenastrum*, *Rubus caesius* s. l., *Rubus fruticosus* agg., *Salix caprea*, ***Solidago canadensis***, *Tanacetum vulgare*, *Taraxacum officinale* sect. *Taraxacum*.

Literatura:

- HADINEC J. & LUSTYK P. [eds] (2017): Additamenta ad floram Republicae Bohemicae. XV. – Zpr. Čes. Bot. Společ., Praha, 52: 37–133.
- CHYTRÝ M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 520 p.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT L., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.
- LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds] (2019): Additamenta ad floram Republicae Bohemicae. XIV. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54: 47–148.
- LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds] (2020): Additamenta ad floram Republicae Bohemicae. XVIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 55: 27–138.
- LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds] (2021): Additamenta ad floram Republicae Bohemicae. XIX. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 56: 31–176.

Web 1:

Pladias. Databáze české flóry a vegetace. <https://pladias.cz/taxon/distribution/Epilobium%20brachycarpum> (29. 8. 2022)

Flóra místního hřbitova v obci Halže

Miroslava Šandová

Podvečerní čas příjezdového dne jsme završili prohlídkou místního hřbitova obce Halže. Hřbitov se nachází cca 200 m severozápadně od kostela sv. Jana a Pavla (střed hřbitova 49°49'56.858"N, 12°34'37.855"E), v nadmořské výšce kolem 585 m s mírným sklonem k jihozápadu, plocha má téměř čtvercový tvar o stranách 70 m [web 1]. Hřbitov je ohraničen kamennou zdí, vyjma vstupu, který tvoří kované mříže. Vpravo od vstupu se nachází hřbitovní kaple; hrobová místa s náhrobky, z nichž mnohé jsou vyrobené z místního materiálu, zaujímají cca 45 % plochy převážně ve východní části areálu. Několik velmi starých náhrobků, již rozebraných, se nachází v jihozápadní části a podle opracování se jedná o nejstarší náhrobky, které by mohly být vyrobeny místním lidovým kameníkem Georgem Böhmem (nar. 1789 v Halži) v první polovině 19. století [web 2].

Větší část hřbitova porůstá nízký, druhově chudý trávník, vykazující známky nepravidelného občasného sečení. Podél severozápadní zdi se nachází skupina vzrostlých smrků (*Picea abies*) a několik thují (*Thuja occidentalis*, *Thuja plicata*). Hrobová místa jsou převážně osazena okrasnou výsadbou, méně často s celoplošnou kamennou krycí deskou s výsadbou pouze v miskách. Dominantním porostem je dvojřadá alej tvořená devíti exempláři mohutných starých javorů *Acer pseudoplatanus*, na kmenech silně porostlých lišejníky.

Na hřbitově jsem zapsala níže uváděné taxony. Druhy záměrně vysazené označuji +, výjimku tvoří druh *Oxalis stricta*, který byl neúmyslně vysazen s pěstovanými druhy v okrasné misce. Planě rostoucí druhy byly zapsány na travnatých plochách mezi hroby a mezi výsadbami na hrobech a také na velkoplošných travnatých plochách mimo hrobovou část hřbitova.

+ *Acer platanoides*, *Aegopodium podagraria*, *Alchemilla* sp., + *Begonia semperflorens*, *Bellis perennis*, *Calluna vulgaris*, *Campanula rapunculoides*, *Campanula rotundifolia*, *Campanula trachelium*, + *Cerastium tomentosum*, *Cirsium palustre*, + *Cotoneaster dammeri*, *Crepis biennis*, *Dactylis glomerata*, + *Dianthus caryophyllus*, + *Calocephalus brownii*, *Epilobium montanum*, *Fragaria vesca*, + *Fraxinus excelsior*, + *Fuchsia hybrida*, *Gnaphalium sylvaticum*, + *Hedera helix*, *Heracleum sphondylium*, + *Hylotelephium spectabile*, *Hypochaeris radicata*, *Chaerophyllum aureum*, + *Chrysanthemum ×morifolium*, + *Primula ×polyantha*, + *Jovibarba globifera*, + *Juniperus communis*, + *Kalanchoe blossfeldiana*, *Knautia sylvatica*, + *Lavandula angustifolia*, *Leucanthemum vulgare*, *Lysimachia nummularia*, + *Mahonia aquifolium*, *Oxalis stricta* (v okrasné misce), + *Pelargonium zonale*, + *Picea abies*, *Plantago major*, *Poa annua*, *Poa pratensis*, + *Rosa* sp. hybrid, *Scorzoneroideis autumnalis*, + *Sedum sieboldii*,

+ *Tagetes patula*, + *Thuja occidentalis*, + *Thuja plicata*, *Trifolium repens*, *Veronica chamaedrys*, + *Vinca minor*, *Viola reichenbachiana*, + *Viola × wittrockiana*.

Web 1: <https://mapy.cz/turisticka?mereni-vzdalenosti&rm=9c7hTxW-OJQsYiFDSV4QCFU5Gq&x=12.5770893&y=49.8323992&z=19> (30. 8. 2022).

Web 2: Obec Halže.

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Hal%C5%BEE>
(25. 8. 2022).

FLORISTIKA

Několik poznámek ke květeně bývalého Hospodářského družstva v Radnicích

Miroslava Šandová

Areál pobočky Hospodářského družstva Rokycany (web 1), nacházející se na katastru města Radnice, doznal po roce 1989 řadu změn. Ty se ale týkaly především změny vlastníků, nikoli způsobu využívání objektů, které stále slouží k uskladnění zemědělských komodit, ať již vyráběných či nakupovaných společností Kladrubská a. s. se sídlem ve Vojenicích. Ta je současným vlastníkem, od r. 1997 (ústní sdělení pracovníka Kladrubské a. s. v r. 2020).

Objekty firmy jsou rozmístěny na ploše o rozloze ca 17 000 m² na západním okraji Radnic v těsném sousedství železniční trati. Odbočka trati (vlečka) vede až k vjezdu do areálu. Tato strategická poloha pro dovoz zemědělských surovin měla význam i pro nálezy některých druhů v prostorách firmy nebo v její blízkosti. Nadmořská výška zkoumaného území se pohybuje od 399 m na jižním okraji v blízkosti ulice Spořilov, kde je umístěn vjezd (49°51'23,189"N 13°35'47,631"E), a mírně stoupá až na 405 m na okraji severním (49°51'30,740"N 13°35'45,835"E), vzdáleném od vjezdu ca 230 m. Fytogeograficky patří území do oblasti Křivoklátska, do subkvadrantu 6147bc.

Vegetace ve vnitřním prostoru areálu vytváří úzké pásy podél pat jednotlivých objektů, drobné ostrůvky mezi pojezdovými panelovými a betonovými plochami, menšími asfaltovanými nebo písčitými komunikacemi a menšími plochami pod nádržemi velkoobjemových sil. Velkoplošné plochy zeleně nejsou zastoupeny. Souvislejší plochy zeleně se nacházejí pouze v okolí železniční vlečky a při vnější straně oplocení areálu. Území jsem navštívila celkem třikrát – 3. 6. 2020, 30. 6. 2020 a 2. 7. 2020. U zajímavějších druhů, které byly zařazeny do sbírky muzea v Rokycanech, uvádím zkratku herbáře (ROK) a inventární číslo (BS), případně provedenou revizi specialistou taxonomem. Nomenklatura je uváděna dle KAPLAN et al. (2019).

Ve vnitřním areálu byly evidovány následující rostlinné druhy (celkem 101 taxon):

Aegopodium podagraria, *Achillea millefolium* subsp. *millefolium*, *Agrostis tenuis*, *Amaranthus retroflexus* (ROK, BS6394), *Apera spica-venti* (ROK,

BS6396), *Arctium minus*, *Arenaria serpyllifolia*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Atriplex patula*, *Atriplex sagittata*, *Avena sativa*, *Bellis perennis*, *Betula pendula* juv., *Brassica napus*, *Bromus hordeaceus*, ***Bromus inermis***, ***Bromus tectorum***, *Calamagrostis epigejos*, *Calystegia sepium*, *Campanula rapunculoides*, *Capsella bursa-pastoris*, *Centaurea cyanus*, *Cerastium holosteoides* subsp. *vulgare*, *Chaenorhinum minus*, *Chelidonium majus*, *Chenopodium album*, *Chenopodium pedunculare*, *Cirsium arvense*, *Conyza canadensis*, *Crepis biennis*, *Dactylis glomerata*, *Daucus carota*, ***Echinochloa crus-galli***, *Epilobium adenocaulon* (ROK, BS6395), *Erodium cicutarium*, *Erysimum durum*, *Fragaria vesca*, *Galium album*, *Galium aparine*, ***Geranium columbinum*** (ROK, BS6399, BS69300, rev. P. Dřevojan, 2021), *Geranium pratense*, *Geranium pusillum*, *Geranium robertianum*, *Hieracium sabaudum*, *Holcus mollis*, *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus articulatus* (ROK, BS6396), *Juncus bufonius* (ROK, BS6398), *Lactuca serriola*, *Lamium album*, *Lapsana communis*, *Linaria vulgaris*, *Lolium multiflorum*, *Lolium perenne*, *Malva sylvestris*, *Matricaria discoidea*, *Matricaria chamomilla*, *Medicago lupulina*, *Medicago sativa*, *Melilotus albus*, *Myosotis arvensis*, ***Papaver dubium***, *Papaver rhoeas*, *Phleum pratense*, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Poa annua*, *Poa compressa*, *Poa palustris*, *Poa pratensis*, *Polygonum arenastrum*, *Potentilla anserina*, *Potentilla argentea*, *Potentilla reptans*, *Potentilla verna*, ***Puccinellia distans***, *Raphanus raphanistrum*, *Rosa* sp., *Rubus caesius* s. l., *Rubus idaeus*, *Rubus fruticosus* agg., *Rumex crispus*, *Salix caprea* juv., *Sambucus nigra* juv., *Scorzoneroideis autumnalis*, *Securigera varia*, *Senecio vulgaris* (ROK, BS6318), ***Solidago canadensis***, *Sonchus oleraceus*, *Stellaria media*, *Tanacetum vulgare*, *Taraxacum* sect. *Taraxacum*, ***Trifolium arvense***, *Trifolium dubium*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Tripleurospermum inodorum*, *Urtica dioica*, *Veronica anagallis-aquatica* (v depresi na pojezdové ploše, ROK, BS6397), *Viola* sp.

Rostlinné druhy evidované na železniční vlečce do objektů firmy Kladrubská a. s. podél východního oplocení areálu (62 taxonů) – k průjezdnosti jsou využívány chemické postřiky na likvidaci vegetace v kolejišti:

Apera spica-venti, *Arabidopsis thaliana* (ROK, BS6316), *Arenaria serpyllifolia*, *Arrhenatherum elatius*, *Atriplex patula*, *Atriplex sagittata*, *Avena sativa*, *Betula pendula* juv., *Bromus hordeaceus*, ***Bromus tectorum*** (ROK, BS6305), *Calystegia sepium*, *Campanula patula*, *Campanula rapunculoides*, *Capsella bursa-pastoris*, *Carum carvi*, ***Centaurea cyanus***, ***Cerastium glomeratum*** (ROK, BS6320), *Cerastium holosteoides* subsp. *vulgare*, *Conyza canadensis*, *Dactylis glomerata*, *Elytrigia repens*, *Epilobium adenocaulon*, *Equisetum arvense*, *Erigeron annuus* s. l., *Erodium cicutarium*, *Fragaria vesca*,

Galium aparine, *Geranium columbinum* (ROK, BS6321, rev. P. Dřevojan, 2021), *Geranium pusillum* (ROK, BS6317, rev. P. Dřevojan, 2021), *Holcus mollis*, *Hypericum perforatum*, *Lamium maculatum*, *Lactuca serriola*, *Linaria vulgaris*, *Malva sylvestris*, *Myosotis arvensis*, *Oenothera biennis*, ***Papaver argemone*** (ROK, BS 6315), *Pimpinella major*, *Poa pratensis*, *Potentilla argentea*, *Rosa* sp. *Rubus caesius* s.l., *Rubus idaeus*, *Rubus fruticosus* agg., *Rumex crispus*, *Rumex obtusifolius*, *Salix caprea*, ***Saxifraga tridactylites*** (početná populace v kolejišti), *Senecio viscosus*, *Senecio vulgaris*, *Sinapis arvensis*, *Solidago canadensis*, *Sonchus oleraceus*, *Tanacetum vulgare*, *Trifolium arvense* (ROK, BS6313), ***Trifolium campestre*** (ROK, BS 6309), *Trifolium repens*, *Urtica dioica*, *Valerianella locusta* (ROK, BS6307), *Verbascum thapsiforme*, *Veronica arvensis* (ROK, BS6304), *Vicia cracca*, *Viola arvensis* (ROK, BS6301), ***Vulpia myuros*** (početná populace, ROK, BS6621, 49°51'24.086"N, 13°35'48.876"E, 6147bc, 399 m n. m.).

Literatura:

KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Web 1:

<http://www.industrialnitopografie.cz/karta.php?zaznam=V011521> (16. 1. 2023) [Hospodářské družstvo Rokycany (1927–1950) bylo později přejmenováno na Zemědělský a zásobovací podnik Plzeň, odštěpný závod Rokycany.]

Potenciál šíření druhu *Senecio inaequidens* ve městě Plzni a jeho okolí

Daniel Papež

Při jízdě vlakem ve směru Domažlice – Plzeň a zpět by se málokdo chtěl dívat z okna na průmyslové areály v oblasti Skvrňan, kde trať tuto část města protíná. Když už tak učiní a náhodou si všimne zářivě žlutě kvetoucích trsů lemujících kolejiště, bez ponětí, o kterou rostlinu by se mohlo jednat, nad nimi mávne rukou.

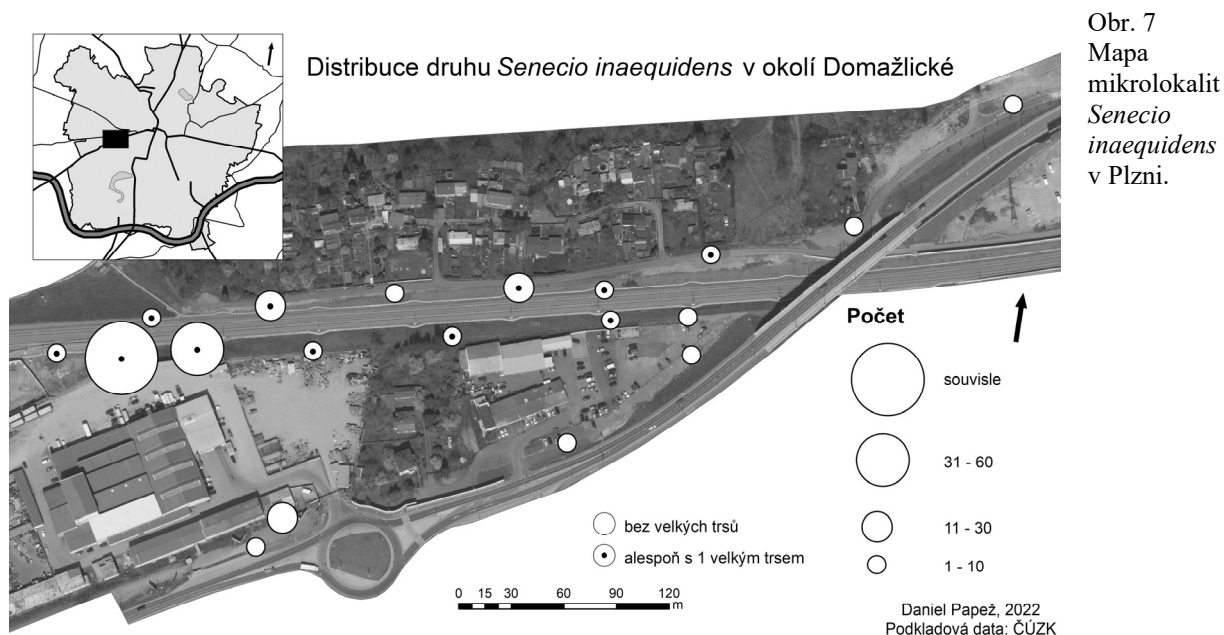
Vše začalo 18. 10. 2022: cestou z tramvajové zastávky Borský park k obchodnímu centru Area Bory jsem si ve šterbině na parkovišti všiml žlutě kvetoucí „asteráčky“, se kterou jsem do té doby nepřišel do styku. Později jsem ji determinoval jako *Senecio inaequidens* DC. (starček úzkolistý). Po zběžném studiu zdrojů jsem zjistil invazní povahu tohoto neofytu, který byl u nás poprvé nalezen roku 1997 (JEHLÍK & DOSTÁLEK 2000) a šíří se především podél hlavních železničních a silničních tahů na ruderálních stanovištích (MANDÁK & BÍMOVÁ 2001). Následující dny jsem si cestou vlakem všiml žlutě kvetoucích trsů podél železnice vedoucí přes Skvrňany na Domažlice. Následovaly úvahy, zdali se může jednat o tento druh, a průzkumy databází

Obr. 6 *Senecio inaequidens* v Plzni.

(Pladias – web 1, NDOP – web 2) a starších vydání Calluny zaměřené na distribuci a nálezy tohoto druhu v Plzeňském kraji. Zvědavost mi nedala a rozhodl jsem se vypravit na zběžný průzkum. Dne 25. 10. 2022, ve volném čase mezi výukou, jsem se vydal od trolejbusové zastávky Panelová (kruhový objezd na Domažlické, poblíž mostu přes železniční trať na Domažlice) na svahy teprve pár let starého úseku koridoru zmíněné železniční trati. Již na začátku trasy mne překvapily nízké desítky mladých exemplářů. Na samotném svahu se rostliny zprvu vyskytovaly ojediněle. Po necelých 300 metrech se vše začalo měnit. Najednou zde rostlo okolo padesáti trsů *S. inaequidens* o různé velikosti. Největší překvapení čekalo ještě o několik metrů dál. Druh zde tvoří na několika desítkách metrů čtverečních téměř souvislý porost o proměnlivé pokryvnosti (49°44'22.229"N, 13°20'7.269"E). Na opačném svahu je výskyt též hojný. Zaznamenané mikrolokality s orientačním zastoupením jedinců jsou k vidění v přiložené mapě (obr. 7), kde jsou též označeny ty s výskytem pravděpodobně nejstarších jedinců (za předpokladu, že nejstarší jsou nejmohutnější), označených jako velké trsy (~ 0,5 m výšky a více).

Otázkou je původ této populace. Jelikož se největší jedinci nalézají na svazích teprve pár let starého úseku železničního koridoru, jedna z možností by mohla být dovoz diaspor s alochtonním materiálem použitým během stavby či jejich spontánní přenos a úspěšné osídlení nového biotopu. Jelikož je největší počet jedinců zaznamenaný přímo na svahu pod firmou R+R Michal Rod, která se specializuje na mytí nákladních aut, je možné, že jsou počátky druhu na lokalitě

spjaty právě s touto firmou (migrace druhu probíhá hlavně podél hlavních dopravních tahů), kdy se teprve po disturbanci svahu tento starček zachoval výrazně oportunisticky. Nikde jinde v Plzni nebyl dosud takto rozsáhlý výskyt starčku úzkolistého zaznamenán. Známý jsou nálezy z Koterova, Černic a dálničního obchvatu (Pladias 2022). Relativně velké množství záznamů je též z okresu Tachov podél dálnice D5.

Na lokalitě je možné sledovat určitou disperzi druhu právě ze svahu do okolí ulice Domažlická (viz mapu). Tím se možnosti šíření druhu v této oblasti zvětšují – po železnici dvěma směry a po silnici několika směry. Jelikož má druh veliký invazní potenciál, dokládáný z jiných, především zahraničních lokalit, a širokou ekologickou amplitudou (MANDÁK & BÍMOVÁ 2001), je možné, že se tato lokalita stává ohniskem lokální disperze. Zároveň jsou rostliny schopné dvou vrcholů kvetení (vrcholné léto a podzim), v některých oblastech i tří (prosinec až leden), během kterých produkují životaschopné diaspory (MANDÁK & BÍMOVÁ 2001). Šíření z této lokality se zdá nevyhnutelné; je otázkou, jak mohutná a jak rychlá tato expanze bude.

Literatura:

- JEHLÍK V. & DOSTÁLEK J. (2000): Zavlékání cizokrajných rostlin dopravními prostředky do Evropy. Starček nestejzozubý, cizí složnokvětá bylina, se rozšiřuje v evropských přístavech. – Labský plavec, Děčín, 42(10): 6.
- MANDÁK B. & BÍMOVÁ K. (2001): Nový druh jihoafrického starčku v České republice: *Senecio inaequidens*. – Zpr. Čes. Bot. Společ., 36: 81–98.

Web 1: *Senecio inaequidens*, Pladias, 2022
<https://pladias.cz/taxon/overview/Senecio%20inaequidens>

Web 2: NDOP AOPK ČR, 2022
<https://portal.nature.cz/nd/>

Druh *Chenopodium murale* po 26 letech opět nalezen v Plzni

Daniel Papež

Dne 26. 10. 2022 jsem před budovou Fakulty pedagogické ZČU v Plzni na Chodském náměstí (49°44'14.880"N, 13°22'14.948"E; 331 m n. m.) náhodou našel druh merlíku, později determinovaný jako *Chenopodium murale* (merlík zední). Určení potvrdil na základě fotografií Pavel Dřevojan. Merlík zde roste v opadu pod *Tilia platyphyllos* ve výřezu chodníku. Pro účely určení a založení byly z rostliny odebrány dva cca 10centimetrové kusy postranních větví lodyhy. Po zjištění taxonomické příslušnosti jsem usoudil, že bude lepší zbytek rostliny ponechat. Jde totiž o ohrožený ustupující taxon, v posledním Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR (GRULICH & CHOBOT 2017) zařazený mezi kriticky ohrožené druhy (C1t). I přesto, že jde o ruderalní druh rostoucí na vlhkých až vysychavých, kyprých až mírně ulehklých a úživných půdách, tolerující vyšší obsah amonných iontů v substrátu, je důvod jeho ústupu spíše nejasný (FAJMON & SIMONOVÁ 2008). Jako spousta jiných ruderalních druhů není chráněn zákonem, protože ochrana tohoto typu stanovišť je problematická. Podle dostupných záznamů byl druh naposledy nalezen v Plzni Ivonou Matějkovou r. 1996 (položka je uložena v herbáři Západočeského muzea) a mimo Plzeň v Klatovech Vladimírem Čejkou r. 1998 (ČEJKA 1998). Četné záznamy z Plzně jsou ze 70. let od A. a P. Pyška. Nelze vyloučit výskyt merlíku zedního i na dalších lokalitách po Plzni.

Pozn.: K determinaci byl použit Klíč ke květeně ČR (KAPLAN 2019). Děkuji S. Pecháčkové za přístup do herbářových sbírek ZČM.

Literatura:

- ČEJKA V. (1998): Zpráva o botanické zahradě při Střední zemědělské škole v Klatovech. – Calluna 3: 5–6.
- FAJMON K. & SIMONOVÁ D. (2008): Merlíky – opomíjení průvodci našich cest. – Živa, Praha, 5: 205–207.
- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.

Proměny Kosího potoka

Sylvie Pecháčková

V roce 2016 jsem v roli šamanky spolu se skauty z oddílu „Jižní kříž“ obdivovala bohatství květeny u Kosího potoka – uvařit čaj či vytvořit večeri (včetně salátu) bylo opravdu z čeho, také léčivých a magických rostlin bylo na výběr dost. S představou toho zeleného ráje jsem se v červenci 2022 na „Kosák“ vrátila a prošla úsek od Michalových Hor až k ústí potoka do Mže.

Kosí potok (dále Kosák) pramení v Českém lese pod Dylení a u Záhoří se vlévá do Mže. Patří k významným tokům západních Čech, a to nejen svou délkou (46 km); je legendou mezi táborníky a skauty – mezi Michalovými Horami a Třebelí se k táboření využívá téměř každá loučka v jeho nivě. Ač to úředníci zpravidla tak nevnímají, táborníci jsou pro Kosák poklad: chcete-li totiž tábořit, musíte louku pokosit. Kde se nekosí, vznikají strašidelné porosty bolševníku (*Heracleum mantegazzianum*). Bolševník býval na březích Kosáku likvidován i chemicky, v červenci 2022 jsem však nepostřehla jediný – ani mechanický – pokus o jeho potlačení. Z jednotlivých rostlin se pak rychle vyvine monokultura, např. pod bývalým Kühnhacklovým mlýnem, kde se navíc na „pole“ statných bolševníků díváte přes porost netýkavky *Impatiens glandulifera*. Další z invazních rostlin – kolotočník *Telekia speciosa* – vás tedy již téměř rozradostní, ať už jásavě žlutými květy nebo tím, že se nerozrůstá tak rychle.

Rozmach invazních rostlin přesto není tou nejpodstatnější změnou. Na svazích nad potokem odumírají smrčiny, a to velmi rychle; kombinace sucha-vichřice-kůrovec koná své. Těžba je velkoplošná a většinou holosečná. Stinná údolí se tak mění v krajinu zcela otevřených svahů, s potokem lemovaným jen pár olšemi a osikami. Takové úseky jsou dlouhé a stále četnější, stačí porovnat různě staré letecké snímky. V létě 2021 platil v okolí Třebele zákaz vstupu do lesa kvůli kalamitní těžbě po vichřici. V červencových vedrech roku 2022 (35 °C) se táborníci zpod Třebele zachraňovali ve fragmentu bučiny – byl to výjev jako z pastviny se stádem ovcí ve stínu jediného stromu.

Můj apokalyptický dojem jistě posílila právě panující horka – třeba strážka v Michalových Horách s mateřídouškou byla nejspíš na jaře botanicky zajímavá (např. *Anthemis tinctoria*), ale teď sluncem zcela vypálená. I zbytky lesů přesušené, bez jediné „prašivky“. A při závanu větru šustivě pršelo smrkové jehličí.

Přes pekelnou výheň se mi podařilo potkat několik zajímavých druhů rostlin (celkový soupis druhů jsem neprováděla). Nejde o žádné převratné objevy, ačkoli já jsem si je „objevila“ a teprve dodatečně zjistila, kdože je našel přede mnou:

Ononis repens

Michalovy Hory: asi 390 m J od Písečného vrchu, u zpevněné cesty podél Kosího potoka, větší porost na jednom místě, 498 m n. m., 19. 7. 2022 leg. Sylvie Pecháčková, PL.

Lokalita může být totožná, nebo přinejmenším blízká, s údajem K. Pracha (PRACH 1974).

Epipactis helleborine

Michalovy Hory: asi 1 km JV od Písečného vrchu, u zpevněné cesty podél Kosího potoka, zelenokvětá i červenokvětá forma, 498 m n. m., 19. 7. 2022 not. Sylvie Pecháčková.

Polygala chamaebuxus

Kořen: asi 590 m ZJZ od Valašího vrchu, u cesty podél Kosího potoka, velký porost na skalce i břehu cesty, 463 m n. m., 20. 7. 2022 leg. Sylvie Pecháčková, PL.

Mezi Michalovými Horami a Kořenem byl zimostrázek v minulosti zaznamenán na více místech (MLADÝ 1972).

Matteuccia struthiopteris

Třebel: 1,34 km J od zříceniny hradu, porost pod olšemi na pravém břehu Kosího potoka pod ohybem, 49°48'27.600"N, 12°50'27.841"E, 412 m n. m., 20. 7. 2022 leg. Sylvie Pecháčková, PL.

Nejspíše je to stejná lokalita jako nález M. Hostičky v r. 1961 (NOVÝ et PRACH 1976). Bude zajímavé sledovat, přežije-li takový „historický“ pérovník otevření stanoviště.

Telekia speciosa

Třebel: 140 m SSZ od zříceniny hradu, u cesty ojedinele, 430 m n. m., 20. 7. 2022 leg. Sylvie Pecháčková, PL.

Mezi Křínovem a Třebelí jsem kolotočník postřehla nejméně na pěti místech, zajímavá je různorodost stanovišť – od břehu potoka až po okraj suché cesty; druh má očividně potenciál k šíření.

Z pohledu geobotanika je to území pořád ještě pestré: proměnlivé a dočasně zarůstající náplavy, nárazové břehy vysoké i 2,5 m, nivní luční lada s *Cirsium oleraceum* či *Filipendula ulmaria*, kosené nivní louky s promíšenými druhy vlhko- i suchomilnými, pobřežní

„líánová divočina“ s chmelem, smíšený les na březích s druhy hájové květeny (*Asarum europaeum*, *Convallaria majalis*) a dvěma druhy zimolezu (*Lonicera nigra*, *L. xylosteum*), bory s výchozy a lišejníky, nečasté strážky s *Thymus pulegioides* (M. Hory – „citronová“ materiďouška v zarůstající loučce pod lesem, stráž s mraveništi u bývalého Křínovského mlýna...). Vlastně se jako nejohroženější jeví ty smrčiny, jenže jejich vykácení ovlivní i ostatní společenstva.

Pro úplnost – v okolí soutoku Kosího a Kořenského potoka jsem již dříve sebrala do herbáře Západočeského muzea (PL) tyto druhy: *Clinopodium vulgare*, *Cruciata laevipes*, *Cytisus nigricans*, *Filago arvensis*, *Jasione montana*, *Senecio jacobaea*, *Telekia speciosa* (vše 2014), *Actaea spicata*, *Asarum europaeum*, *Digitalis grandiflora*, *Digitalis purpurea*, *Lonicera nigra*, *Lonicera xylosteum*, *Oxalis acetosella*, *Phyteuma spicatum* (vše 2016). A z jednoho malého kousku boru jsem přinesla lišejníky, mezi kterými Ondřej Peksa určil 14 druhů dutohlávek (*Cladonia* spp., 2016, PL).

„Kosák“ prochází velkou proměnou. Jak se s ní vypořádají jednotlivé druhy, ať už *Dactylorhiza majalis* na soutoku s Kořenským potokem (viz již NOVÝ 1973) nebo *Matteuccia struthiopteris* vystavená slunci? A jak se s ní vyrovná procházející botanik? Třeba zase najde něco nového...

Literatura:

- MLADÝ F. (1972): *Chamaebuxus alpestris*. – In: Fytogeografický atlas Západočeského kraje II., Acta ecol. natur. region., Terplan Praha, pp. 95–102.
- NOVÝ P. (1973): K rozšíření vstavačovitých rostlin na Tachovsku. – Zpr. Čs. Bot. Společ. 8: 167–170.
- NOVÝ P. & PRACH K. (1976): Poznámky ke květeně Tachovska. – Sborník Západočeského muzea v Plzni 16: 1–55.
- PRACH K. (1974): Poznámky ke květeně okolí Plané u Mariánských Lázní. – Zpr. Čs. Bot. Společ. 9: 115–123.

Zajímavé floristické nálezy převážně z r. 2022

Ivona Matějková & Sylvie Pecháčková (eds)

Vážení a milí přátelé,

během roku 2022 se do naší rubriky zajímavých floristických nálezů sešla celá řada pěkných botanických objevů, za které vám srdečně děkujeme, jakož i za všechny vámi dodané herbářové položky. Do rubriky přispělo 11 autorů; celkový počet uvedených taxonů činí 42 a většina z nich pochází z různých lokalit západních až jihozápadních Čech.

U nálezů je uvedena přesná lokalizace zaměřením souřadnic v systému WGS-84. Údaje týkající se fytogeografických okresů byly převzaty ze studie Skalického (SKALICKÝ 1988), údaje ke kvadrantům středoevropského síťového mapování z metodiky podle Slavíka (SLAVÍK 1971). Nomenklatura cévnatých rostlin vychází z nového Klíče ke květeně ČR

(KAPLAN et al. 2019). Stupeň ohrožení druhu je uveden dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017), jedná-li se o zvláště chráněný druh, dle Vyhlášky č. 395/1992 Sb. Nálezy, u nichž nebyl pořízen dokladový sběr, jsou označeny zkratkou *not*. U sebraných nálezů je uvedeno *leg.* a připsána zkratka PL = herbář Západočeského muzea v Plzni.

Věříme, že s námi budete pokračovat v dalším pátrání po zajímavých kytkách a budete mít spoustu skvělých příležitostí a také hodně štěstí dostat se k „pěkným kouskům“ i v nadcházející botanické sezóně.

Amaranthus albus L.

Kaznějov (okr. Plzeň-sever): v kolejišti ve východním cípu železničního nádraží, několik rostlin, 49°53'38.5"N, 13°22'43.0"E, 413 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146a, *not*. R. Paulič 3. 7. 2022.

Anthemis tinctoria L. – C4a

Plzeň-Skvřňany (okr. Plzeň-město): ca 850 m Z až ZJZ od železniční zastávky Plzeň-Zadní Skvřňany, západní svah nad silnicí ul. Regensburská (Západní okruh Plzně, výstavba v letech 2012–2014), roztroušený výskyt při horní hraně svahu i na rovné ploše nad svahem, přibližně tři desítky ex., 49°44'46.909"N, 13°18'54.297"E, 348 m. n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245d, *leg.* Pavel Bezstarosti 15. 6. 2022, PL.

Pozn.: v předchozích letech výskyt u silniční komunikace blíže železniční zastávky poblíž ul. Vojanova (49°44'53.369"N, 13°19'17.662"E).

Asplenium adiantum-nigrum L. – §KO, C1r

Holýšov (okr. Plzeň-jih): ca 770 m JVV od nádraží, vchod do sklepa bytového domu (Americká ul. 401), v meziprostorech kamenné zdi, pod úrovní terénu, zeď orientovaná na východ, 49°35'27.736"N, 13°6'22.498"E, 388 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444b, *leg.* et det. Daniel Papež 21. 8. 2022, rev. L. Ekrt, PL.

Pozn.: v ČR ostrůvkovitě pouze na několika lokalitách. V Plzeňském kraji jde o první zaznamenanou lokalitu. Nejbližší se nachází u obce Chaloupky (okr. Beroun) v Brdech. Ještě v první polovině 20. století znám ze Slavkovského lesa (údaj z databáze Pladias, web 1).

Blechnum spicant L. – C4a

Orlovice (okr. Domažlice, u Pocinovic): 350 m SSV od vrcholu Orlovické hory, asi 170 m od rozcestí značených cest, smíšený les, jedna rostlina v mechatém (i *Sphagnum*) příkopu zpevněné cesty, 49°19'47.120"N, 13°5'13.905"E, 640 m n. m., Branžovský hvozď, 6644d, *leg.* Sylvie Pecháčková et Jaroslav Šimeček 27. 11. 2022, PL.

Ze čtverce 6644 není udáván žádný nález, i ze širšího Kdyňska jen nález Hilitzera z roku 1937 od Mezholez (web 1).

***Bromus secalinus* L. – C1t**

Krsy (okr. Plzeň-sever): Na Holé, poblíž lůmku, okraj sklizeného obilného pole 10 m od silnice, několik trsů, 49°55'56.088"N, 13°4'11.767"E, 648 m n. m., Svojšinská pahorkatina, 6044c, leg. S. Pecháčková et J. Šimeček 10. 8. 2022, PL.

***Carex disticha* Huds. – C4a**

Čemíny (okr. Plzeň-sever): ca 0,5 km SV od kaple v obci, neobhospodařovaná mokřadní louka na levobřežním přítoku Čemínského potoka, souvislý porost, 49°48'9.306"N, 13°15'36.998"E, 359 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245b, not. L. Turzík 26. 5. 2022.

***Carex paniculata* L. – C4a**

Čemíny (okr. Plzeň-sever): ca 0,5 km SV od kaple v obci, neobhospodařovaná mokřadní louka na levobřežním přítoku Čemínského potoka, vitální trsy, 49°48'9.306"N, 13°15'36.998"E, 359 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245b, not. L. Turzík 26. 5. 2022.

Čemíny (okr. Plzeň-sever): ca 0,6 km JV od kaple v obci, zbytek neobhospodařované mokřadní louky nad levým břehem Čemínského potoka, přibližně jedna desítka vitálních trsů, 49°47'52.279"N, 13°15'39.296"E, 345 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245b, not. I. Matějková 10. 9. 2022.

***Chenopodium pumilio* R. Br.**

Kaznějov (okr. Plzeň-sever): v kolejišti na nástupišti před výpravní budovou na železničním nádraží, několik desítek rostlin, 49°53'37.7"N, 13°22'30.9"E, 415 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146a, not. R. Paulič 3. 7. 2022.

***Chrysosplenium oppositifolium* L. – C4a**

Kladruvce (okr. Plzeň-jih): Nový Mlýn, olšina u přítoku rybníka Malý Chocholouš, 480 m n. m., 49°28'55.937"N, 13°41'19.350"E, Plánický hřeben, 6548a, not. L. Pivoňková 1. 3. 2021.

***Coleanthus subtilis* (Tratt.) Seidl – §S, C3**

Těchonice (okr. Klatovy): v bahně na dně vypuštěného rybníka v jižní části vsi; 49°22'00.7"N, 13°34'15.5"E, 480 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not. R. Paulič et al. 8. 6. 2022.

***Cyperus fuscus* L. – C3**

Těchonice (okr. Klatovy): v bahně na dně vypuštěného rybníka v jižní části vsi; 49°22'00.7"N, 13°34'15.5"E, 480 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not. R. Paulič et V. Taraška 8. 6. 2022.

***Dactylorhiza majalis* (Rchb.) P. F. Hunt et Summerh. – §O, C3**

Čemíny (okr. Plzeň-sever): ca 0,5 km SV od kaple v obci, neobhospodařovaná mokřadní louka na levobřežním přítoku Čemínského potoka, 6145d, 49°48'9.306"N, 13°15'36.998"E, 359 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245b, not. L. Turzík 26. 5. 2022.

Pozn.: jedná se o potvrzení nálezu z roku 2015 (D. Hlinková) a 2016 (L. Pivoňková) – údaje z Nálezové databáze ochrany přírody (web 2).

Cebiv (okr. Tachov): okolí Papirového mlýna, východní okraj mokřadu u bezejmenného pravostranného přítoku Hadovky, ca 100 m JJV od Papirového mlýna, podél lesní pěšiny u studánky a dále směrem k jihu, čtyři kvetoucí rostliny, 49°50'53.283"N, 12°59'12.274"E, 431 m n. m., Stříbrská pahorkatina, 6143d, not. D. Kališová 29. 5. 2022.

Pozn.: nálezci (D. Kališová) je výskyt druhu na této lokalitě znám již řadu let. Dle sdělení nálezce se počty rostlin v jednotlivých letech různí od jednotek po desítky.

***Datura stramonium* L.**

Kvasetice (okr. Klatovy): ca 1 km JV až JJV od kapličky v obci, navážka zeminy na loučce udržované každoročním mulčováním biomasy, 49°24'32.021"N, 13°29'21.412"E, 615 m n. m., Plánický hřeben, 6546d, not. I. Matějková 23. 9. 2022.

***Dipsacus strigosus* Willd. ex Roem. et Schult.**

Radnice (okr. Rokycany): okraj silnice v ulici Dědická ve směru k obci Svatá Barbora (severozápadní okraj města), 450 m SSV od železniční stanice, 49°51'42.939"N, 13°35'55.669"E, 375 m n. m., Křivoklátsko, 6147b, not. L. Pivoňková 21. 3. 2021.

***Eleocharis ovata* (Roth) Roem. et Schult. – C4a**

Těchonice (okr. Klatovy): v bahně na dně vypuštěného rybníka v jižní části vsi; 49°22'00.7"N, 13°34'15.5"E, 480 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not. R. Paulič et al. 8. 6. 2022.

***Epilobium brachycarpum* C. Presl**

Zadní Chodov (okr. Tachov): odval u bývalého dolu Zadní Chodov, ca 2,5 km SZ od kostela v obci, na plochách ponechaných sukcesí, s navršenou hlušinou po těžbě uranové rudy, bohaté populace (vyšší stovky ex.) na dvou místech v jižní a západní části lokality vzdálených od sebe ca 120 m (49°54'15.446"N, 12°37'35.671"E a 49°54'11.240"N, 12°37'37.081"E), ca 624 m n. m., Tachovská brázda, 6141b, not. Š. Čížková 1. 8. 2022, det. Š. Čížková et T. Klinerová.

Pozn.: tento druh nalezla také M. Šandová v rámci pobočkového setkání na Halži (ŠANDOVÁ 2023); ve svém příspěvku uvádí podrobnější údaje o nálezech *E. brachycarpum* na území západních Čech.

***Epilobium parviflorum* (Schreb.) Schreb. – C3**

Nýřany (okr. Plzeň-jih): PR Janovský mokřad, porost s převahou *Juncus effusus* a *Calamagrostis epigejos*, 850 m Z od větrné jámy, 49°42'9.399"N 13°11'3.606"E, 340 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245c, leg. D. Papež 31. 8. 2022.

***Equisetum hyemale* L. – §S, C2r**

Hejná (okr. Klatovy): sejpy u zeleně značené turistické stezky mezi Velkými Hydčicemi a Žichovicemi, 1,8 km SV od zámku v Žichovicích, 250 m JJZ od lok. V Hrubatech-trat', populace o velikosti několika desítek m², 49°16'45.532"N, 13°38'26.493"E, 435 m n. m., Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, leg. L. Pivoňková 15. 1. 2022, PL.

***Erechtites hieraciifolius* (L.) Raf. ex DC.**

Holýšov (okr. Plzeň-jih): kulturní smrčina na jižním svahu vrchu Trný, 280 m J od vrcholu, několik rostlin, 49°36'0.632"N 13°7'42.878"E, 460 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444b, not. D. Papež 4. 7. 2022.

Holýšov (okr. Plzeň-jih): paseka po smrkové monokultuře, polesí Hořina, 160 m Z od soutoku Hořiny a Nedražického potoka, do 50 jedinců, 49°37'42.266"N 13°4'27.945"E, 375 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6344c, not. D. Papež 7. 8. 2022.

***Eriophorum angustifolium* Honck.**

Čemíny (okr. Plzeň-sever): ca 0,5 km SV od kaple v obci, neobhospodařovaná mokřadní louka na levobřežním přítoku Čemínského potoka, rozvolněné kolonie, 6145d, 49°48'9.306"N, 13°15'36.998"E, 359 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6245b, not. L. Turzík 26. 5. 2022.

***Euphorbia exigua* L. – C4a**

Holýšov (okr. Plzeň-jih): bývalý tankodrom, navážka ornice a kamení z lokality Na terasách, 1,5 km JV od nádraží, jedna rostlina, 49°35'25.358"N 13°7'8.812"E, 431 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444b, not. D. Papež 28. 8. 2022.

***Euphorbia myrsinites* L.**

Podmokly (okr. Klatovy): zplaněle na okraji silnice před domem č. p. 31 v centru obce, jeden exemplář, 49°13'48.4"N, 13°34'43.3"E, 500 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747c, not. R. Paulič et I. Matějková 6. 6. 2022.

***Filago minima* (Sm.) Pers. – C3**

Holýšov (okr. Plzeň-jih): navážka hlinito-kamenitého materiálu s malou pokryvností ruderalní vegetace, 1,2 km ZJZ od nádraží, 50–100 jedinců, 49°35'37.449"N 13°7'0.579"E, 400 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6444b, leg. D. Papež 4. 7. 2022.

Pozn.: výskyt společně s *Filago arvensis* (více než 100 jedinců).

***Gagea lutea* (L.) Ker-Gawl.**

Plzeň (okr. Plzeň-město): v trávnících v severní části hřbitova u kostela sv. Mikuláše, řídice, 49°44'25.8"N, 13°23'09.6"E, 320 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, not. R. Paulič 1. 4. 2022.

***Gagea pratensis* (Pers.) Dumort.**

Kokašice (okr. Tachov): okraj borového lesa u cesty v údolí potoka Hadovka, 660 m JZ od vrchu Milkovské čihadlo, na jeho úpatí, ca 70 m V od rozcestí turistických cest Pod Čihadlem, 2 kvetoucí ex., 49°53'3.732"N 12°54'52.827"E, 495 m n. m., Svojšínská pahorkatina, 6143b, not. L. Pivoňková 11. 4. 2021.

Plzeň (okr. Plzeň-město): v trávnících pod starými stromy na hřbitově u kostela sv. Mikuláše, roztroušeně, 49°44'21.0"N, 13°23'09.1"E, 320 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, not. R. Paulič 1. 4. 2022.

***Galanthus nivalis* L.**

Hůrky u Rokycan (okr. Rokycany): olšina v nivě potoka Klabava, 1,7 km SV od Hutského rybníka v Dobřívě, 750 m Z od Melmatěje, skupina na ploše do 2 m², 49°43'43.221"N, 13°42'45.327"E, 440 m n. m., Holoubkovské Podbrdsko, 6248c, not. L. Pivoňková 7. 3. 2021.

***Gymnocarpium robertianum* (Hoffm.) Newman**

Podmokly (okr. Klatovy): na zdi domu č. p. 43 v obci, 49°13'45.2"N, 13°34'40.9"E, 500 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747c, not. R. Paulič et I. Matějková 6. 6. 2022.

***Hyoscyamus niger* L. – C3**

Podmokly (okr. Klatovy): v trávníku před domem č. p. 66 v jižní části obce, ojediněle, 49°13'40.9"N, 13°34'38.1"E, 515 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747c, not. R. Paulič et V. Joza 6. 6. 2022.

***Inula helenium* L.**

Jivjany (okr. Domažlice): pod hrází Jivjanského rybníka, nedaleko zaniklého Dudákovského mlýna, pár rostlin, 49°37'53.850"N 12°59'58.132"E, 425 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6343d, not. D. Papež 31. 7. 2022.

Pozn.: Na hrází rybníka roste celkem hojně *Sambucus ebulus* L., který zde v roce 2001 zaznamenal O. Bušek (údaj z nálezové databáze NDOP, web 2).

***Isolepis setacea* (L.) R. Br. – C3**

Plzeň-Bolevec (okr. Plzeň-město): severovýchodní pobřeží Šídlovského rybníka, ca 1 km S od mariánského sloupu na Bolevecké návsi, vlhká písčitá půda, roztroušeně, 49°47'8.583"N, 13°22'38.484"E, 342 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246a, not. I. Matějková 1. 7. 2022, PL.

***Lathyrus latifolius* L. – C3**

Kaznějov (okr. Plzeň-sever): na okraji kolejiště v západním cípu železničního nádraží, několik rostlin, 49°53'33.7"N, 13°22'11.7"E, 416 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146a, not. R. Paulič 3. 7. 2022.

***Lilium martagon* L. – ŠO, C4a**

Cebiv (okr. Tachov): okolí Papírového mlýna, zalesněný východní/severovýchodní svah nad údolím Hadovky, ca 200 m SZ od Papírového mlýna a ca 70 m Z od červené turistické stezky, 50 rostlin ve smíšeném lesním porostu, 49°51'1.315"N, 12°59'3.805"E, 445 m. n. m., Stříbrská pahorkatina, 6143d, not. D. Kališová 29. 5. 2022.

***Microthlaspi perfoliatum* (L.) F. K. Mey.**

Mešno (okr. Rokycany): okraj polní cesty u křižování s železniční tratí 730 m J od železniční zastávky, 49°38'54.923"N, 13°37'17.887"E, 455 m n. m., Holoubkovské Podbrdsko, 6347d, not. L. Pivoňková 22. 4. 2021.

Pozn.: druh zjištěn hojně i na šterkové části nástupiště železniční zastávky (6347b).

***Plantago coronopus* L.**

Plzeň (okr. Plzeň-město): ve šterbině mezi chodníkem a zdí průmyslové zóny u zastávky trolejbusu U Dráhy, 200 m V od hvězdárny, 450 m VSV od žel. zastávky Plzeň-Skvrňany, 49°44'38.003"N, 13°21'6.599"E, 325 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, not. L. Pivoňková 4. 3. 2021.

***Poa bulbosa* L.**

Svojšín (okr. Tachov): ca 1,2 km Z až ZSZ od kostela v obci, okraj zpevněné cesty vedoucí nad levým břehem Mže, pod bývalým pravěkým hradištěm, ca dvě desítky ex., 49°46'8.89"N 12°53'38.754"E, 397 m n. m., Svojšínská pahorkatina, 6243a, not. I. Matějková 21. 5. 2022, PL.

***Polycnemum arvense* L. – C1t**

Dobřany (okr. Plzeň-jih): PP Šlovický vrch, holá kamenitá cesta na jižním svahu Šlovického vrchu cca 560 m ZJZ od jeho vrcholu, jedna rostlina, 49°39'53.498"N, 13°18'49.817"E, 365 m n. m., 6345b, 4. 10. 2022 leg. J. Koptík et O. Peksa, PL.

Pozn. S. Pecháčkové: Jiří Koptík objevil *Polycnemum* při důkladném hledání opožděných jedinců *Filago lutescens*, proto se nenechal obelstít mimikry chruplavníku. Povedlo se mu to v jubilejním 50. roce od předchozího nálezů na této lokalitě (Vacek 1972 in VACEK 1995). Pokud vím, nebyl tento druh na Plzeňsku celých 50 let nalezen. I předtím byl však jeho výskyt velmi vzácný (HADAČ et al. 1968).

***Potentilla norvegica* L.**

Kaznějov (okr. Plzeň-sever): ruderalizovaná plocha na místě bývalého skladu v areálu železničního nádraží, jen jeden exemplář, 49°53'37.6"N, 13°22'25.1"E, 415 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146a, not. R. Paulič 3. 7. 2022.

***Ranunculus lingua* L. – ŠS, C1t**

Lisov (okr. Plzeň-jih): tůňka u lávky přes Hořinu, ca 95 m JV od soutoku Hořiny a Nedražického potoka, několik rostlin, 49°37'40.547"N 13°04'40.202"E, 362 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6344c, not. D. Papež 30. 5. 2022.

Pozn.: pravděpodobně vysazení jedinci, pár metrů od jakési chatky.

***Reseda luteola* L. – C3**

Plzeň (okr. Plzeň-město): na velké hromadě zeminy v severní části železničního nádraží Plzeň-Koterov, pouze několik rostlin, 49°43'39.2"N, 13°25'07.0"E, 330 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246d, not. R. Paulič 19. 6. 2022.

***Setaria verticillata* (L.) P. Beauv.**

Kaznějov (okr. Plzeň-sever): na okraji kolejiště v západním cípu železničního nádraží, vzácně, 49°53'33.7"N, 13°22'12.2"E, 416 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6146a, not. R. Paulič 3. 7. 2022.

***Staphylea pinnata* L.**

Dnešice (okr. Plzeň-jih): 890 m SSZ od kostela, ve smíšeném lese, bohatě fertilní, 49°36'40.353"N, 13°15'23.556"E, 370 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6345d, not. Jiří Vávra 30. 6. 2022.

***Trifolium resupinatum* L.**

Velká Buková (okr. Rakovník): 280 m Z od vrchu Amerika, rozměrný cíp pole jižně od vsi, vysetá kvetoucí směs s převahou *Cosmos bipinnatus*, dále s *Raphanus sativus*, *Phacelia tanacetifolia*, *Silybum marianum*, *Malva sylvestris*; 50°1'37.475"N, 13°50'47.294"E, 422 m n. m., Křivoklátsko, leg. Sylvie Pecháčková 9. 10. 2022, PL.

Jednoletý jetel, pocházející nejspíše z Malé Asie a hojný ve Středozeří, k nám byl zavlečen v 19. století a bývá občas pěstován ve směsích (více viz botany.cz).

***Veronica maritima* L. – C3**

Semošice (okr. Domažlice): ca 0,5 km JV až JJV od kaple v obci, neobhospodařovaná loučka na levém břehu Radbuzy, 49°32'3.964"N, 12°59'9.316"E, 370 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6443d, not. Ivana Kinská 7. 9. 2022.

***Vulpia myuros* (L.) Gmelin – C3**

Plzeň (okr. Plzeň-město): na okraji kolejí ve východní části železničního nádraží Plzeň-hlavní nádraží, velmi hojně, 49°44'43.3"N, 13°23'42.8"E, 320 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, not. R. Paulič 19. 6. 2022.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- HADAČ E., SOFRON J. & VONDRÁČEK M. (1968): Květena Plzeňska. – Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Plzni, 296 p.
- KAPLAN Z., DANIHELKA J., CHRTEK J. jun., KIRSCHNER J., KUBÁT K., ŠTECH M. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, Academia, Praha, 1: 103–121.
- SLAVÍK B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Československé botanické společnosti, Praha, 6: 55–62.
- ŠANDOVÁ M. (2023): Flóra bývalého střediska těžké mechanizace v obci Halže na Tachovsku. – Calluna, Plzeň, 28/1: 10–12.
- VACEK V. (1995): Materiál ke květeně Přesticka. – Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda 91: 5–131.

Web 1: Pladias. Databáze české flóry a vegetace. <https://pladias.cz/>

Web 2: Nálezová databáze ochrany přírody. <https://portal.nature.cz/nd/>

RŮZNÉ

Podivuhodné osudy herbářů

Sylvie Pecháčková

Herbář zvaný „Na Pajdě“

Má pohnutou historii. Jaromír Sofron několikrát zmínil existenci starého herbáře na gymnáziu na Mikulášském náměstí v Plzni, se sběry pravděpodobně Malochovými, které by měly mít své místo spíše v muzeu. Časem jsem se dozvěděla, že je odtud Jiří Cais přemístil na Pedagogickou fakultu Západočeské univerzity. Zde byly součástí většího herbáře, sloužícího prý především k výuce. V roce 2012 jsem se domluvila se Zdeňkou Chocholouškovou, že se na herbář podívám. Zkušenosti s herbářem Františka Malocha mi jasně řekly, že Malochův herbář to není. Položky byly velmi staré (1882–1887) a bohužel v dost zuboženém stavu – často pomuchlané papíry, rostliny nenalepené a mnohdy sesypané do jedné hromádky. Několik položek jsem vyfotila. Víc se

mi tehdy nepodařilo – ani se dohodnout na přemístění položek do muzea, ani určit sběratele. Náhody ale neexistují: v té době jsem si od Miloše Hostičky půjčila Hanušovu Květenu (HANUŠ 1885–86) – a na volných stránkách vzadu jsem našla rukopisný seznam rostlin s nadpisem „Arco“, psaný zjevně samotným autorem. Rukopis i označení „Arco“ se shodovaly s některými položkami herbáře „Na Pajdě“. Je to tedy Hanušův herbář... Vlastně ještě cennější než Malochův. Nové kolo přesvědčování, tentokrát dohoda: balíky s položkami proberu, a co má smysl dát do muzea, směním za položky vhodné k výuce, aby fakulta nebyla ochuzena o výukový materiál.

Půjčila jsem si část balíku k prohlédnutí a nafocení. Chyba. Měla jsem jej odnést celý. Když jsem po delším čase přišla podle dohody pro ostatní položky (shodou okolností ty podstatnější), dověděla jsem se, že herbář (pro mnohé jen „hromada starých papírů“) během stěhování pracoven zmizel.

Smutná pravda se mi nepíše lehko, avšak vyslovena by být měla: přišli jsme o Hanušův herbář.

Jeden cenný herbář je pravděpodobně navždy ztracen, ale jako by ta ztráta měla být aspoň zčásti vynahrazena, vynořila se nezvyklá záplava herbářů darovaných Západočeskému muzeu. Jejich cesty byly ovšem většinou hodně klikaté a mnohdy zůstanou nevyjasněné.

Herbář „z Chrástu“

Starý herbář, zachráněný panem Beranem z kontejneru na odpad, doputoval přes více rukou (paní Koubová, pan Bohuslav, J. Sofron) až do Západočeského muzea. Balíček papírů, který zjevně něco zažil, skrýval pečlivě sebrané, vylišované i nalepené rostliny: důvěryhodně oschedované, s místem nálezu, avšak bez jména sběratele. Při důkladnější prohlídce jsem zjistila, že herbáře jsou to vlastně dva. Jeden precizně zpracovaný, avšak datován jen měsíci, chybí rok sběru. Druhý není tak dokonalý, má však uvedeny i roky nálezů (1914–1915). Některé rostliny autoři očividně sbírali společně – soudě podle druhu rostlin, způsobu sběru, místa a měsíce sběru. Díky tomu můžeme i prvnímu herbáři přiřknout roky 1914–1915. Po neuvěřitelné stovce let byl tedy herbář (54 položek) zařazen do sbírky Západočeského muzea. Na výzvu, otištěnou v chrásteckém kulturním zpravodaji (Kulich, květen 2014), se nikdo s vysvětlením původu herbáře nepřihlásil.

Herbář Antonína Kriesla

V pozůstalosti A. Kriesla (darované dr. Panušovou), mezi mnoha krabicemi od banánů plnými sběrů lišejníků, byla nalezena složka s pouhými 32 položkami cévnatých rostlin. Našli jsme také zápisník obsahující rozsáhlý seznam rostlin, o němž jsem napsala článek (Calluna 2015: 6–14) v domněnku, že se dokladové sběry nenajdou. Až o dost později byla

Obr. 8 Ukázka z herbáře Antonína Kriesla.

mezi lišejníky nalezena ještě krabice s položkami cévnatých rostlin. A byly to právě ony: pečlivě sepsané do zápisníku, dobře vylisované, lokalizované, většinou správně určené... jen nepodepsané.

Zastoupeny jsou druhy napříč celým systémem, většinou z Plzně a Plzeňska, Domažlicka, ale třeba i Bzenecka, Beskyd a Vysokých Tater; z let 1942–1944, méně 1945–1952, přes 400 položek.

Problematická data některých sběrů v zápisníku jsem porovnávala se schedami, což situaci mnohdy vyjasnilo – především záměny mezi roky 1942 a 1943 (autor nejspíš dotvářel herbář zpětně).

Herbář Daniely Staňkové

V balíku novější části herbáře „Na Pajdě“, mezi chaosem roztodivných sběrů různé kvality, mne zaujal celistvostí, zachovalostí a seriózním vzhledem menší balíček s dobře vylisovanými rostlinami nalepenými na hedvábném papíru. Jméno sběratele nikde nebylo. Po zjištění, že sběry pocházejí z roku 1964 a jsou úzce lokálně zaměřeny jen na Běleč a Tuhošť, jsem zapátrala, zda nešlo o floristickou diplomovou práci – a úspěšně. Na PeF ZČU v knihovně dohledali diplomovou práci Daniely Staňkové z roku 1965 „Přírodní podmínky Běleče a Tuhoště“. Obsahuje i mapky s přesnou lokalizací některých nálezů rostlin, shodující se s údaji na schedách herbáře.

Autorství herbáře je tím potvrzeno. A k diplomce tedy existuje slušný dokladový materiál (91 položek), který práci dává novou hodnotu.

Herbář Vladimíra Krabovského

Renata Teršová, dcera Josefa Smoly (učitel a lišejníkář – viz SOFRON & NESVADBOVÁ 2009: 116), darovala Západočeskému muzeu svůj herbář (148 položek, z let 1988–1992), a také sběry z pozůstalosti svého otce. V krabicích mezi sběry lišejníků jsme našli i herbáře cévnatých rostlin, a to dvojího typu: zelenavé desky A4 a krabičku s položkami formátu A5. Položky malého formátu (bylo jich 39) byly přímo Smolovy. Avšak ty větší, pocházející z let 1943–1946, byly dílem někoho jiného. Na samotných položkách jsem nenašla žádné jméno sběratele, ale na některých obalových kartonových deskách byl nápis „Vladimír Krabovský – Plzeň“, mohutně přeškrtnutý až téměř k nečitelnosti.

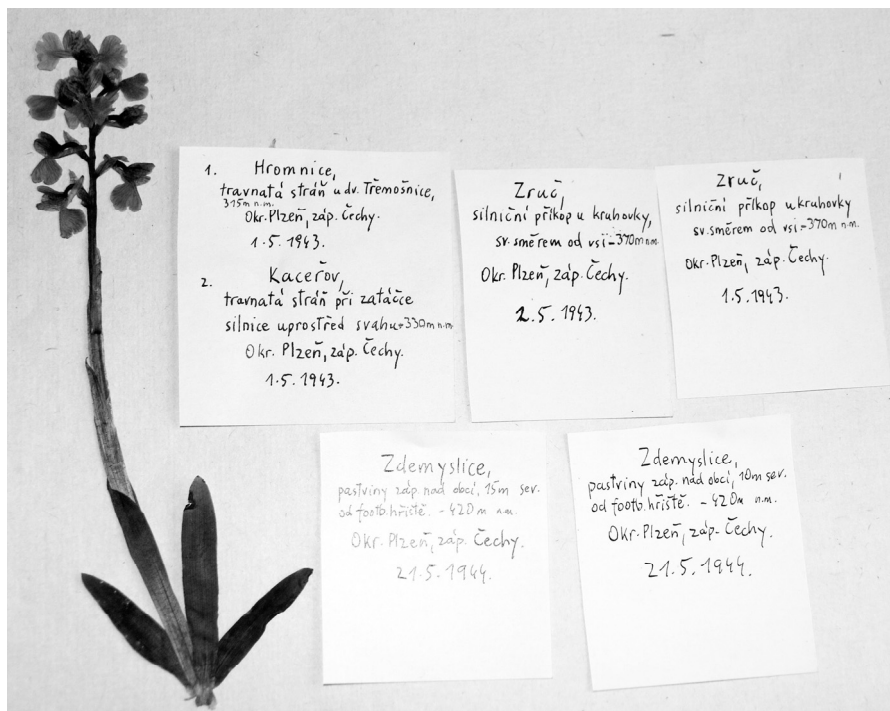
Zapátrala jsem tedy a zjistila, že je velmi pravděpodobné, že herbář byl opravdu jeho (web 1, web 2): Vladimír Krabovský studoval Masarykovo reálné gymnázium (1937/38 kvarta IV.c), poté medicínu (zmínka z r. 1945); byl skaut (přezdívka Krab, středisko Stopa Plzeň do r. 1949, pak Opočno od r. 1968). Navíc si Jaromír Sofron „matně pamatoval, že to byl velicej chlap, kamarádil se Slávou Vondráčkem, byl ve Stopě a byl členem Přírodovědeckého klubu v Plzni“.

To všechno do sebe zapadá (včetně datace) a vytváří obrázek pečlivého autora herbáře kvalitního po všech stránkách (A3 papíry přeložené na A4, uvnitř dobře vylisované rostliny, esteticky nalepené tenkými páskami; popis je na svrchní straně přeloženého dvoulistu černou tuší, rukopis čitelný, lokalizace a datace perfektní, určení druhů většinou správné). Jen nepodepsané.

Zastoupeny jsou druhy napříč celým systémem, ze západních Čech, ale i jižní Moravy. Do herbáře PL bylo zařazeno 321 položek.

U několika položek je rostlina „vylepšená“, tj. obarvené přímo korunní plátky nebo listy (černýše a vrbina žlutě, čistec německý červeně, kokořík zeleně) – kdo a kdy to učinil, není známo. Je možné, že sám autor. Avšak dodatečná manipulace s položkami je zjevná: na deskách je přeškrtnuté jméno sběratele, na položkách je škrtnuté české či latinské jméno rostliny při změně nomenklatury (modrým fixem), dopsaná čeleď do horního pravého rohu, české jméno působí také dojmem dodatečného dopsání. Jak a kdy se dostal herbář V. Krabovského k J. Smolovi, není známo. S herbářem však manipuloval (používal k výuce?) a upravoval jej. Je ovšem možné, že mezi V. Krabovským a J. Smolou byl ještě jeden uživatel.

Zatímco zmíněné zásahy jsou poměrně neškodné (tj. nepoškozují obsah), uživatel Krabovského herbáře učinil ještě jednu zásadní věc (pravděpodobně mu šlo jen o vzhled druhu, nikoli lokalizaci): pokud byl druh na více položkách, rostliny odmontoval z papíru, přisypal je k jedné zvolené položce, a podkladové papíry „přebývajících“ položek rozstříhal a použil na „čeleďové záložky“ tak, že nelze zjistit, z jaké lokality pocházejí rostliny, které byly volně přiloženy k ponechané lepené položce. Proto jsem volně, tj.

Obr. 9 Rozstříhaná část herbáře Vladimíra Krabovského – ukázaná proto, aby se zachovaly údaje o výskytu *Anacamptis morio*.

nenalepené rostliny bez milosti vyhodila; nechala jsem v položce jen ty zjevně (někdy i podle obrysu na papíře) tam originálně patřící, u nichž je jistota lokalizace. Srdce při tomto „očistci“ trochu krvácelo. Původní obsah i podoba herbáře totiž byly dokonalé.

Herbář Václava Jirásky

Paní Lucie Jirásková nabídla na Facebooku, ve skupině „Určování rostlin“, k odkoupení herbář. Sběratelem byl dědeček jejího manžela, položky pocházely z let 1951–1953. Zájemci se našli. Několik lidí jí však zároveň doporučilo obrátit se na nějaké muzeum, s tím, že by herbář měl sloužit všem. Díky těmto osvícencům (mj. Radimovi Pauličovi) oslovila paní Jirásková Západočeské muzeum, kterému nakonec herbář darovala. Herbář byl bohužel značně poškozený hmyzem a zařadit bylo možné méně než polovinu položek (tedy 136). I tak je to herbář cenný, především dobou sběru: z padesátých let totiž moc herbářových položek nemáme. Zastoupeny jsou druhy napříč celým systémem, většinou z okolí Velké Bukové na Křivoklátsku. Sledy mají vše, co mají mít (dokonce i jméno sběratele, včetně vystopovatelného roku, kdy získal titul zemědělského inženýra).

Herbář Miroslava Benetky

Herbář po svém dědečkovi (viz SOFRON & NESVADBOVÁ 2009: 40) nám darovala Ing. Vlasta Benediktová a jsme jí za to vděční. Pečlivě sbírané rostliny uceleného herbáře ukazují až překvapivou pestrost květeny Nepomucka v letech 1985–2005. Sledy jsou psány příjemně čitelným rukopisem a lokalizace obsahují nejen místo, ale i typ stanoviště. Jen podpis chybí – ještě že zůstal herbář v rodině.

Část položek byla poškozena hmyzem, především čeledi Brassicaceae a Asteraceae, asi 50 jsem jich musela úplně vyhodit a většinu ostatních vyčistit. Přesto je herbář účtyhodný nejen zpracováním, ale i rozsahem – do PL jsme zařadili 680 položek.

A to není všechno...

Herbarium Západočeského muzea v Plzni (mezinárodní kód PL) obsahovalo ke dni 31. 12. 2022 55 888 položek cévnatých rostlin. Sběrka je průběžně rozšiřována, především pracovníky botanického oddělení (Ivona Matějková, Sylvie Pecháčková, Ondřej Peksa; donedávna i Jaroslava Nesvadbová, Jaromír Sofron).

Za posledních 10 let však přispělo mnoho dárců, kteří si zaslouží být zmíněni.

Průběžně nám přinášejí své sběry členové Západočeské pobočky ČBS, především Radim Paulič a Lenka Pivoňková, dále Ondřej Bílek, Jiří Brabec, Jan Bureš, Karel Čížek, Ivana Kinská, Jana Nová, Jiří Sladký, Eva Volfová.

Další jednotlivé sběry přinesli: Pavel Bezstarosti, Martin Gutzer, Jiří Koptík, Milan Kotlínek, Daniel Koutecký, Daniel Papež, Jan Prančl, Václav Štěpán, František Zima.

Také mezi muzejními botaniky jsou herbářové vztahy živé: Michal Ducháček z Národního muzea nám daroval duplikáty svých sběrů pocházejících ze západních Čech, především z výzkumu dálnic. Martin Lepší (Jihočeské muzeum) nám předal malý herbář (40 položek) nalezený při úklidu na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity – jedná se o sběry Ivany Machulové z Kaznějova z roku 1978, tj. z doby jejího studia na gymnáziu v Plasích (viz ANONYMUS 2005).

Přibýly k nám ještě další tři „školní“ herbáře: Kateřina Troppová (Fictumová) pořídila dokladový herbář k bakalářské práci (TROPPOVÁ 2017, FICTUMOVÁ & PECHÁČKOVÁ 2019, 102 položek). Bartoloměj Pecháček (Církevní gymnázium) sbíral na trase západního okruhu Plzně (29 položek). Pan Josef Hřebec nám přinesl menší balíček (21 položek ze Slovenska, z let 1944–45), že prý ho našel v domě, ale nic o něm neví. Šlo nejspíš o „školní“ herbář, ale důvěryhodný (ostatně – podfukáři asi ani nemají tendenci si herbář schovávat).

Poznámka: Mezi „školní“ herbáře počítám i ty očividně začátečnické, které jsou vytvářené jen pro základní sebevzdělání sběratele, nikoli nutně pro školu. Celkově je podstatné, jak kurátor sbírky posoudí věrohodnost herbáře – tedy to, zda lze věřit údajům „tato rostlina byla sebrána tam a tehdy“. Správnost určení do druhu nebo podpis nejsou rozhodující.

Máme radost z každého herbáře, který nakonec najde cestu do veřejného herbaria. Přesto vidíme jako nejvhodnější včasné a nejlépe osobní předání: sběry jsou ošetřovány proti škůdcům (kurátor sbírky tak nemusí plakat nad „sežranými poklady“) a zároveň se obratem vyřeší případné nejasnosti, např. v lokalizaci.

Velký dík vzdávám všem dárčům. Zůstávají téměř v anonymitě a jediné, co z darování mají, může být dobrý pocit, že herbář slouží, což by si jistě jeho autor přál.

Literatura:

- ANONYMUS (2005): Gymnázium Plasy. Almanach 1954–2004. – 80 p.
- FICTUMOVÁ K. & PECHÁČKOVÁ S. (2019): Flóra luk pramenné oblasti u Lhůty (Plzeň) a invazní rostliny podél Lhůtského potoka. – *Erica* 26: 3–21.
- HANUŠ J. (1885–1886): Soustavný přehled a stanoviska rostlin cévnatých v okolí Plzně samorostlých a obecně pěstovaných. – *Zpr. Stát. Vyš. Reál. Gymn. Plzeň 1884–1885*: 1–49 (1885) et 1885–1886: 3–51 (1886).
- SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. (2009): Nástin dějin botaniky v západních a jihozápadních Čechách. – *Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda*, 112: 1–170.
- TROPPOVÁ K. (2017): Průzkum flory lučního komplexu u Lhůty (okres Plzeň-město). – Ms., 50 p. [Bakal. pr.; depon. in: Centrum biologie, geověd a envigiky FPE ZČU, Plzeň.].

Web 1: <https://www.hrdinovealky.cz/person/klaubner-hanus-jinde-klauber/>

Web 2: <https://www.opocno.cz/junak-cesky-skaut-stredisko-opocno-z-s/os-1093>

PERSONALIA

Gratulace Miroslavě Šandové

*20. dubna 1947

Nezdolná Slávka bere věk určitě jen tak jako číslo, jinak by nepodávala takové bravurní výkony v terénu, jako při výzkumu na Šumavě v roce 2020 nebo na Halži v roce 2022: celodenní trmácení cesta necesta v kopcích či mokřinách, včetně brodění potoků, na tváři většinou lehký úsměv, v ruce notýsek a igelitku se sběry kytek. Ve volné chvíli okouknutí ruderálů v místě ubytování, večer debatování s ostatními.

Přejeme Ti, Slávko, ať se Tě elán drží a zdraví Ti dovoluje i nadále „běhat po kytkách“.

Za „okolní“ botaniky Sylvie Pecháčkové

Obr. 10 Slávka Šandová (vpravo) v Nivě Bílého potoka u Halže, v debatě nad vrbovkou s Evou Martínkovou, přihlížejí Jirka Sladký a Lenka Pivoňková. (Srpen 2022).

Osobní i profesní data a bibliografie byly publikovány:

- NĚMEC F. (2007): RNDr. Miroslava Šandová (20. 4. 1947). – *Calluna*, Plzeň, 12/1: 24–25. [včetně bibliografie 1969–2005].
- NEUHÄUSLOVÁ Z. (2007): Jubilea členů ČBS v roce 2007. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 42: 347.
- SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. (2009): Nástin dějin botaniky v západních a jihozápadních Čechách. – *Sborník Západočeského muzea v Plzni, Přír.*, 112: 121 et append. XVII.
- SOFRON J. (2018): Jubilující RNDr. Mgr. Miroslava Šandová. – *Calluna*, Plzeň, 23/1: 19–22. [včetně bibliografie 2006–2017].

RNDr. Mgr. Miroslava Šandová – výběr z bibliografie 2017–2022

- ŠANDOVÁ M. (2017): Nálezy zajímavějších a nově se šířících rostlin na Rokycansku. – *Calluna*, Plzeň, 22/1: 18–20.

ŠANDOVÁ M. (2017): Danův svět hmyzu... – Podbrdské noviny, Hořovice, 20. 4.–4. 5. 2017, p. 3 [výstava ilustrace hmyzu D. Opatrného z Holoubkova v Rokycanech].

ŠANDOVÁ M. (2017): Děti láká do muzea expozice o přírodě. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 10, 18. 5.–1. 6. 2017, p. 15 [expozice „Příroda pro budoucnost“ v muzeu a programy pro děti realizované v expozici].

ŠANDOVÁ M. (2017): Antonín Drachovský zakončil učitelskou dráhu v Dobřívě. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 11, 1.–15. 6. 2017, p. 13 [učitel A. Drachovský a jeho přírodovědné aktivity na Zbirožsku].

ŠANDOVÁ M. (2017): V Domově „Zvíkovická kytička“ roste sad. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 12, 15. 6.–29. 6. 2017, p. 7 [výsadba ovocných dřevin v areálu Domova ve Zvíkovci].

ŠANDOVÁ M. (2017): Houbaři zkoumali okolí Chotětína na Zbirožsku. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 13, 29. 6.–13. 7. 2017, p. 14 [uvedeny nálezy hub z exkurze].

ŠANDOVÁ M.: (2018): Ztracený a znovunalezený botanický poklad Josefa Hněvkovského. – Calluna, Plzeň, 23/1: 13–14 [herbář J. Hněvkovského v rokycanském muzeu].

ŠANDOVÁ M. (2018): Hořovičtí mykologové vyrazili do Brd. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 12, 14.–28. 6. 2018, p. 12 [výčet nalezených druhů hub].

ŠANDOVÁ M. (2018): Před 70 lety zemřel v Žebráku Václav Barchánek. – Podbrdské noviny, Hořovice, č. 13, 28. 6.–12. 7. 2018, p. 4 [článek o významném lesnickém odborníkovi a jeho výzkumech na Rokycansku a pracích uložených v knihovně MBH v Rokycanech. Původní název článku „Před 125 lety se narodil v Mezouni Václav Barchánek“ byl redakčně změněn].

ŠANDOVÁ M. (2019): Zajímavé floristické nálezy ze zahradnictví firmy Erica ve Svojkovicích v sezóně 2017–2018. – Calluna, Plzeň, 24/1: 13–16.

ŠANDOVÁ M. (2020): Flóra a vegetace bývalé železniční stanice Zbiroh. – Calluna, Plzeň, 25/1: 15–17.

ŠANDOVÁ M. (2020): 120 let od narození významného rokycanského mykologa. – Podbrdské noviny, Hořovice, 30. 1.–13. 2. 2020, Vaše Rokycansko, p. 7 [RNDr. Karel Cejp, CSc.].

ŠANDOVÁ M. (2020): František Belšán – učitel a přírodovědec. – Podbrdské noviny, Hořovice, 4. 6.–18. 6. 2020, p. 8.

ŠANDOVÁ M. (2020): Hořovičtí mykologové vyjeli do Českého krasu. – Podbrdské noviny, Hořovice, 2. 7.–16. 7., p. 8 [výčet nalezených hub a rostlin].

ŠANDOVÁ M. (2020): Josef Hněvkovský, další z velkých osobností Rokycanska. – Podbrdské noviny, Hořovice, 16. 7.–13. 9. 2020, p. 2.

ŠANDOVÁ M. (2020): Libreto a scénář k výstavě „Orchideje české přírody“. Text Orchideje na Rokycansku. – Ms., 5 p. [depon. in: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, Rokycany].

ŠANDOVÁ M. (2021): Flóra a vegetace zemědělského podniku Agrosopol v Kařeze. – Calluna, Plzeň, 26/1: 29–34.

ŠANDOVÁ M. (2021): Dodatek k dějinám přírodovědného výzkumu západních Čech aneb jak dva ornitologové stejného jména způsobili zmatek v bibliografii. – Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda, Plzeň, 126: 85–86.

ŠANDOVÁ M. (2022): Zajímavá lokalita s výskytem *Lilium martagon* u obce Hůrky na Rokycansku. – Calluna, Plzeň, 27/1: 13–16.

Blahopřání Lence Pleskové

*1. července 1947

Milá Lenko, Paní profesorko,
botanici zblízka i zdálky Ti přejí i nadále hezké chvíle
mezi kytkami i lidmi, a sobě přejí další švihlíkování
pod Tvou pevnou, ale vlídnou taktovkou.

Víc jsi tu prý nechtěla, ale ono taky – co víc si
přát...

Těšíme se na další příležitosti ke společnému
setkávání, ať už v terénu nebo na pobočkových akcích
v muzeu.

Za všechny Sylvie Pecháčková

Obr. 11 Lenka Plesková při počítání švihlíků na
Pastvišti u Fínů v roce 2020.

Osobní a profesní údaje byly publikovány:

SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. (2009): Nástin
dějin botaniky v západních a jihozápadních
Čechách. – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír.,
112: 1001 et append. XIII.

BRABEC J. & SOMOL V. (2007): Lenka Plesková
60. – Calluna, Plzeň, 12/1: 26.

BRABEC J. (2018): Gratulace Eleně Pleskové. –
Calluna, Plzeň, 23/1: 19.

Jubilant Ruda Hlaváček

V říjnu roku 2022 oslavil své 65. narozeniny náš kolega Rudolf Hlaváček, botanik z Hornického muzea Příbram. Ruda je nejen vynikající florista a specialista na ostružiníky, ale podniká i mnoho záslužných aktivit pro ochranu přírody ve svém regionu. Také se podílí na recenzích různých odborných příspěvků. Na všech exkurzích, ať už v pozici vedoucího nebo účastníka, s nadšením prolézá různá zákoutí zarostlá ostružiníky a sbírá je do herbáře. Své nálezy ochotně demonstruje ostatním účastníkům terénních výprav. Ruda je na všech společných akcích výborným společníkem, který nezkaží žádnou legraci.

Rudo, přejeme ti hodně síly, zdraví, štěstí a elánu do dalších let a také spoustu pěkných botanických objevů včetně tvých oblíbených ostružiníků.

Ivona Matějková

Obr. 12
Ruda Hlaváček
zhloubaný nad
položkami vrb
(říjen 2022)

Bibliografie Rudolfa Hlaváčka 2017–2022

Předchozí bibliografie byla i s životopisem zveřejněna v Calluna 2018, 23/1: 15–19.

- HLAVÁČEK R. (2017): *Chenopodium vulvaria* L. – In: HADINEC J. & LUSTYK P. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XV., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 52/1: 76–77.
- HLAVÁČEK R. & LEPŠÍ M. (2017): *Galeopsis pernhofferi* – konopice Pernhofferova. – In: LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. [red.], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXIII., Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, České Budějovice, Přír. vědy, 57: 5–33.
- HLAVÁČEK R. (2018): *Eleocharis uniglumis* (Link) Schult. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVI., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 53/1: 77.

- HLAVÁČEK R. (2018): *Potentilla thuringiaca* Link. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVI., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 53/1: 99–102.
- HLAVÁČEK R. (2018): Rožec krátkoplátečný (*Cerastium brachypetalum*) a rožec Tenoreův (*Cerastium tenoreanum*) v Plzeňské pahorkatině. – Calluna, Plzeň, 23/1: 9–10.
- HLAVÁČEK R. & SOFRON J. (2018): Hruštička okrouhlolistá (*Pyrola rotundifolia* L.) v Brdech. – Calluna, Plzeň, 23/1: 10.
- HLAVÁČEK R. (2019): *Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 87.
- HLAVÁČEK R. (2019): *Geranium molle* L. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 100.
- HLAVÁČEK R. (2019): *Scrophularia umbrosa* Dumort. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 126–128.
- HLAVÁČEK R. (2019): *Triglochin palustris* L. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 138–139.
- HLAVÁČEK R. & KAPLAN Z. (2019): *Nymphoides peltata* (S. G. Gmelin) O. Kuntze. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 109.
- HLAVÁČEK R. & KARLÍK P. (2019): Příspěvek k fyto geografii Brd. – Bohemia centralis, Praha, 35: 27–150.
- HLAVÁČEK R. & ŽÁK K. (2019): *Epipactis purpurata* Sm. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 54/1: 88–89.
- HLAVÁČEK R. (2020): *Carex secalina* – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVIII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 55/1: 49–50.
- HLAVÁČEK R. & TRUNEČKOVÁ L. (2020): Rozšíření kuřinky solné (*Spergularia marina*) ve městě Příbram. – Bohemia centralis, Praha, 36: 117–135.
- HLAVÁČEK R. & VELEBIL J. (2020): *Rubus siemianicensis*. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XVIII., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 55/1: 115.
- BRABEC J., VELEBIL J. & HLAVÁČEK R. (2021): *Epilobium brachycarpum*. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIX., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 56/1: 80.

- MALÍČEK J., TRUNEČKOVÁ L. & HLAVÁČEK R. (2021): Příbramské haldy jako součást kulturního krajinného dědictví a stanoviště ohrožené flóry. – Ochrana přírody, Praha, 76/4: 6–10.
- HLAVÁČEK R. (2022): *Eleocharis uniglumis* subsp. *uniglumis*. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XX., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 57/1: 106.
- HLAVÁČEK R. & HADINEC J. (2022): *Rubus silvae-bavaricae*. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XX., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 57/1: 154.
- HLAVÁČEK R. & TRUNEČKOVÁ L. (2022): *Alchemilla cymatophylla*. – In: LUSTYK P. & DOLEŽAL J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XX., Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 57/1: 50.

Jaromír Sofron v osobních vzpomínkách

V roce 1999 jsme k sedmdesátinám Antonína Pyška uspořádali konferenci, kde promluvili jeho žáci i kolegové. Byla to důstojná i příjemná oslava narozenin, pro kterou se vžil název „Pyškiáda“. Když jsme však chtěli podobnou akci připravit na počest Jaromíra Sofrona, kategoricky to odmítl. Nepřál si žádné oficiality.

V prosinci 2022 měl slavit devadesátiny – a my jsme mu pogratulovali již v březnu na výroční schůzi. To mělo svůj dobrý důvod: Jaromír říkával, že slaví „zygotu“, tedy vznik života, a nikoli až narození. Mile ho překvapilo, že jsme na to pamatovali. Očkama radostně zablýsknul, jako vždycky, když byl účastníkem legrace, která mu sedla. Konferenci tedy neměl, ale důstojnou gratulaci ano, podle jeho gusta. A přece – ta „Sofroniáda“ tu visela ve vzduchu dlouho. Požádala jsem tedy Jaromírovy kolegy a žáky, zda by do Calluny nenapsali pár řádek osobních vzpomínek. Neformálně, jak by to Jaromír chtěl.

Sylvie Pecháčková

Jak vzpomínám na Jaromíra?

Jako na šéfa, s nímž jsem sdílela společnou kancelář 15 let. Měla jsem za sebou prvních devět měsíců práce v Západočeském muzeu, když na jaře r. 1970, v počátcích normalizace, na oddělení nastoupil Jaromír, do té doby pracovník Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody v Plzni, a stal se mým šéfem. Tedy – „šéfem-nešéfem“. Společně jsme třídili herbáře různě odložené v lapidáriu muzea, lezli po žebřících v prvním vznikajícím depozitáři, který se vytvářel v zákulisí připravované přírodovědné expozice, a ukládali sbírky do krabic. Společně jsme psali evidenční karty. Bez rozdílu, kdo je šéf a kdo řadový pracovník.

Jako na kolegu, který byl vždy ochoten poradit i pomoci – v kanceláři, v terénu, při výběru literatury i jinak. Vzpomínám si na počátky našeho společného výzkumu vegetace na Rokytské slati na Šumavě,

Obr. 13 Jaromír Sofron zavzpomínal na minulé časy při setkání v pracovně muzejních botaniků v Tylově ulici v roce 2017.

v r. 1971, za slunného i deštivého nebo mlhavého počasí. To jsme ještě s dalšími kolegy jezdili na terénní stanici do Rejštejna, později do Radešova a posléze do Nového Městečka. Jednou jsme opět snímkovali na slati, občas jsme sice slyšeli střelbu, ale nevěnovali jsme tomu pozornost. Až se náhle přirítíl vojenský gazík a v něm bledí vystrašení vojáci – zapomněli totiž, že mají v terénu na slati muzejníky, a střelby mířily právě na Rokytskou slat'. Naštěstí se nikomu nic nestalo. Vzpomínám si též na výstup na vrchol Luzného, někdy v r. 1972, kdy jsme pod dozorem bdělého pohraničnicka se psem spontánně překračovali státní hranici a on se vždy otočil, aby to jako neviděl. Byl totiž lesník a naše počínání chápal. Nebo na probíhající výzkum v údolí Mže u Svojsína, kde jsme šplhali v sutích a křovinách, já do vršku lezla skoro po čtyřech, sotva jsem popadala dech a Jára se pohyboval jako kamzík a klidně mi vysvětloval, jak v praxi funguje vliv řeky na vegetaci.

Jako na kamaráda, s nímž lze trávit čas i mimo pracovní dobu, aniž by se člověk nudil. V r. 1971 jsem měla možnost prožít s ním a jeho ženou Lidkou a mým manželem Karlem dovolenou na Slovensku. Jára připravil itinerář cesty zcela dokonale. Když jsme přijeli ve čtyři hodiny ráno do Zvolena, vydali jsme se, obtížení bagáží, na naše více než týdenní putování přes Polanu, Vepor, Klenovský Vepor, Javorinu, Klášter a Stožky na Muráň. Na zádech jsme nesli vše, co bylo na cestu třeba – stan, spacáky, oblečení pro každé

počasí, jídlo na celý týden –, protože možnost dokoupení chleba byla až čtvrtý den. Na místa táboření jsme často docházeli až za tmy. A po celou cestu nás Jára zásoboval svými vědomostmi o krajině, případně historii území, a zatímco my jsme večer s úlevou sundávali se zad batohy zdravě unaveni nebo si chladili nohy v místním potůčku, on překypoval energií. Nejhorší to bylo pro mého muže, který nebyl zvyklý chodit v terénu a navíc ve vypůjčených pohorkách. Tenkrát jsem si skutečně myslela, že po takovém týdnu dojde v mé rodině k rozvodu. Za celý týden jsme potkali celkem dva turisty a ještě to byli občané NDR. Když jsme postavili stany na Stožkách, celou noc kolem chodila vysoká zvěř, dupala a funěla, a když nám místní hajný ráno vyprávěl, že v červenci přechozího roku kousek od místa, kde jsme stanovali, mu medvěd roztrhal krávu, myslela jsem, že to Karel nepřezíje. Šťastně jsme ale došli až na Muráň a vrátili se domů. Můj muž pak mnoho let vzpomínal na toto dobrodružné putování.

Járovy znalosti různých oborů jsem ocenila i mnoho let poté, když jsme se vraceli nočními rychlíky z různých botanických komisí nebo muzejních setkání, vždy jsem se dozvěděla něco nového, co mne donutilo se nad věcmi zamyslet a hledat souvislosti. To, co znal, uměl předat lidem kolem sebe, aniž by nějak mentoroval, a to až do posledních chvil svého života. Myslím, že nejen mně zůstane po něm v životě prázdné místo.

Miroslava Šandová

Osobní vzpomínka na Jaromíra Sofrona

S Jaromírem jsem se poprvé setkal ještě v době mých studií na floristickém kurzu ČSBS v Toužimi (1979). Tehdy byl pro mne neznámým regionálním botanikem ze západních Čech a já, student pražské univerzity, jsem choval v úctě především „pražské“ velikány, jako byli např. Josef Holub nebo Vladimír Skalický. Teprve po mém nástupu do zaměstnání v Hornickém (tehdy ještě Okresním) muzeu Příbram jsem se s Jaromírem a dalšími západočeskými botaniky poznal lépe, a to především díky společnému průzkumu brdské flóry.

Kromě vysoké erudice regionálně fytogeografické a geobotanické mne na Jaromírovi zaujal přesah jeho vědomostí do souvisejících přírodovědných disciplín, jako jsou např. pedologie či geomorfologie, ale i hluboké vlastivědné znalosti, především ze západních a jihozápadních Čech. Navíc mi na něm velmi imponovala jeho skromnost. Sobectví, bezohlednost a chamtivost byly vlastnosti, které mu na lidech a potažmo i celé společnosti asi vadily nejvíce. Podle mých zkušeností byl vůči spolupracovníkům velkorysý, velmi vstřícný a přátelský. Nemohu zapomenout na vytrvalost, s níž se mne, o 25 let mladšího kolegu, snažil přimět, abych mu konečně tykal. Vzhledem k respektu, který jsem k němu choval, to pro mne nebylo vůbec jednoduché a trvalo poměrně dlouho, než jsem místo společensky uhlazeného oslovení „pane doktore“ začal za stálého vykání Jaromíra oslovovat křestním jménem a až mnohem později jsem mu dokázal i tykat.

Mezi nezapomenutelné zážitky patřilo především několik společných návštěv Brd. Kromě botanických exkurzí, např. k Padrtským rybníkům nebo do údolí Klabavy, jsme byli v Brdech i na lyžích, jednak pracovníě za účelem měření hloubky sněhu na transektech přes Tok, jednak na obyčejné zimní vyjížďce. Tehdy se projevila Jaromírova výborná fyzická kondice, kterou si i ve svých téměř sedmdesáti letech systematicky udržoval různými sportovními aktivitami. Naštěstí brzy pochopil, že já, byť o spoustu let mladší, na tom zdaleka nejsem tak dobře, a rychlost přizpůsobil mému šnečímu tempu.

Jaromíre, děkuji Ti za spolupráci a přátelský postoj. Budeš mi chybět.

Ruda Hlaváček

O Jaromírovi

Jaromíra (považoval jsem si, když mi postupem času nabídl tykání) jsem poprvé potkal jako středoškolský student na krajských kolech Biologické olympiády (společně s Antonínem Pyškem a Slávkou Nesvadbovou). Při jeho jméně si vždy vybavím naše letmá setkání v knihovně katedry botaniky v době mého studia a poté asistování tamtéž. Mladší ročníky si asi těžko představí, že až do devadesátých let byly knihovny v podstatě jediným zdrojem vědeckých informací, v době komunistické diktatury navíc silně omezeným, pokud šlo o zahraniční literaturu. Jaromír byl pravidelným návštěvníkem. Když jsem do knihovny zavítal, často seděl skloněn nad literaturou. Já ho samozřejmě hned uctivě pozdravil. On, aniž zvedl hlavu, jen procedil mezi zuby: „S.... mě.“ Já odvětil: „Mě taky.“ Pak mi teprve odpověděl na vlastní pozdrav a prohodili jsme pár přátelských vět. Že tím myslí komunisty, bylo naprosto jasné. Jaromíra jsem si vždy vážil pro jeho odbornost i mravní integritu.

Karel Prach

Dvě historiky

H1 – historická

Po ukončení vysoké školy v roce 1987 jsem sháněla botanické místo v nějakém muzeu nebo na správě CHKO po republice. Tehdy mi napsal docent Vladimír Skalický, vyučující na Karlově univerzitě v Praze, který měl přehled o botanických pracovištích, že prý bude brzy volné místo botanika po RNDr. Sofronovi v Západočeském muzeu v Plzni. Že prý bude za chvíli v penzijním věku... Botanické místo v muzeu opustil až v roce 2009 ve svých 77 letech. To bych se načekala na volné místo.

H2 – obvyklá

Potkala jsem Jaromíra v zimě na ulici, bylo mu něco přes šedesát, stěžoval si. Víte, Lenko, já už jsem na tom tak špatně. V sobotu jsem byl na Jizerské padesátce (rozuměj: uběhl jsem na běžkách 50 km) a v neděli jsem musel regenerovat (rozuměj: nemohl jsem běžet znovu stejnou vzdálenost, tělo už se vzpíralo). Já bych takovou dálku neuběhla nikdy, ani v mladém věku.

Lenka Pivoňková

Krátká vzpomínka na Jaromíra Sofrona

Bylo to na „malém“ floristickém kurzu v roce 1994 v Nejdku. Já byl tehdy začínající muzejní botanik okresního muzea a vzhlížel jsem k mým „krajským“ kolegům s respektem a profesionální bázni. Samozřejmě jsem se chtěl zúčastnit nějaké exkurze s Jaromírem. Toto přání se mi splnilo na exkurzi do Krušných hor. Naše trasa vedla i do oblasti Rolavských vrchovišť, přesněji řečeno na Přírodní památku Přebuzské vřesoviště. Byla obědová pauza, Jaromír si otevřel konzervu a po konzumaci dal prázdnou konzervu do kořenů smrku. Byl jsem ohromen a mírně jsem protestoval, jsme přeci v chráněném území...; dostalo se mi odpovědi: „Mám doma na zahradě pokusné plochy, co a kdy se rozloží, plechovka asi za 10 let.“ Nutno dodat, že ani tato příhoda mi na respektu a profesionální bázni k Jaromírovi nic neubrala.

Jiří Sladký

Vzpomínka na Jaromíra Sofrona

Na jaře 2004 jsem hledala téma na diplomovou práci z botaniky, vyděšená tím, že spolužáci už témata mají, a já nic. Byla jsem v prváku a o botanice ještě vůbec nic nevěděla. Moje paní profesorka z gymnázia mě prozíravě poslala do botanického oddělení Západočeského muzea v Plzni. Po několika pokusech jsem našla skromnou budovu v Tylově ulici (i když jsem tam později chodila často, vždycky jsem na ulici tápala, které jsou ty správné dveře) a tam v kanceláři zavalené knihami, separáty, poznámkami a herbářovým materiálem poprvé spatřila pána s mohutnou šedou kšticí, vousem a brýlemi.

Přes ty se na mě vlídně podíval, rozložil přede mnou mapu okolí Plzně, píchł prstem kamsi ke Šťáhlavům a řekl: „Tak tohle byste mohla dělat.“ A tak se stalo. Výpravy do terénu přírodních parků Kornatický potok a Kamínky jsem pak několik let střídala s výpravami do pracovny Jaromíra Sofrona a Slávky Nesvadbové, kteří mi dali mnoho dobrých rad, trpělivě se mnou určovali sebrané rostliny a také mě vytrvale povzbuzovali, takže nemožné se stalo skutkem, diplomka byla dopsána, odevzdána a obhájena. (Shovívavý oponentský posudek na ni napsal Vítek Grulich, kterému bych také ráda věnovala vzpomínku.) Poděkování v diplomových pracích málokdo čte, opakuji je tedy zde: pane doktore Sofrone, za všechno moc děkuji.

Jana Nová

Příhoda ze společného botanizování na Šumavě

V srpnu 1995 jsem pomáhala Jaromírovi a Slávce Nesvadbové s průzkumem flóry a vegetace v železnorudské části Šumavy. Potěšilo mě, že ubytování jsme měli zajištěné na klidném místě, v pěkné staré chalupě (chata Horník) na Zadních Hamrech. Odtud jsme podnikali celodenní pěší výpravy do okolních luk, hvozdů i pramenišť. V jednom dni jsme se také vypravili na vrchol Ostrého, odkud byly krásné výhledy na českou i

německou stranu Šumavy a okolní krajinu. Počasí bylo po celou dobu našeho pracovního pobytu úplně nešumavské: sluničko pražilo, na nebi ani mráček, žádný osvěžující vánek. Večer jsme se proto vraceli lehce unaveni z úmorného vedra, avšak vždy v dobré náladě. Pod chatou bylo malé koupaliště vybudované na řece Úhlavě. S Jaromírem jsme se rozhodli, že se po celodenní horské túře osvěžíme v jeho průzračně čisté vodě. S nadšením jsem hupsla do koupáku, ale ouha! Voda byla jako led, okamžitě mi začala tuhnout krev v žilách. Chtěla jsem to zabalit, pak jsem ale spatřila Jaromíra, jak si v té ledové vodě vyloženě lebedí. Jelikož jsem nechtěla vypadat jako srab, začala jsem předstírat, jaké je to skvělé osvěženíčko a že právě tohle je to pravé kafčo. Příštího večera jsem si na ochlazení radši koupila nanuka.

Ivona Matějková

Obrázky z cest s Jaromírem

Obrázek úplně první. Objímám olši uprostřed bažiny a marně se snažím vyprostit holínku ze zajetí poctivého bahna. Pár metrů ode mne stojí štíhlý pán a nepokrytě se směje (ale neposmívá). Pak udělá zlehka hop hop a zmizí.

Obrázek druhý. O rok později. Šumavská paseka, pařezy, klacky, vysoká tráva, dolíky, v nohou už pár kilometrů terénem, v rukou notes. Přede mnou neúnavně poskakuje štíhlý pán v holínkách a kostěných brýlích na řetízku, diktuje kytky a občas se otočí: „Ještě můžete, Sylvo, ještě můžete?“ (Mně bylo 30, jemu 65.)

Obrázek třetí. Kaoliny u Horní Břízy, les. Před padesáti lety tu Jaromír snímkoval: „Omlouvám se, nevím to úplně přesně, hodně to zarostlo a bylo to dávno, taky ta paměť už je mizerná... Já už si vůbec nic nepamatuju. Vy se zase smějete, ale já už vopravdu nevím nic.“ Zastaví se a rozhlíží. „Tak přibližně tady. Plus mínus deset metrů.“

Obrázek čtvrtý a mnoho dalších. Cesty neznamenají jen terén. Zapsaly se mi i obrázky duševní a duchovní. Redakční spoluchvilky s precizní prací, svěžími názory a trefnými formulacemi (včetně vtipných i uštěpačných). Vysvětlení plzeňskému divadlu, že pokud nezmění tu příšernou dramaturgii (zasvěcený čtvrt hodinový výklad), tak ruší po 60 letech své předplatné. Debaty o stavu krajiny, o plzeňském skautingu, nad knihou o židovské historii, o posledním koncertu filharmonie, o výstavě Lacigové, o názorech Orka Váchy; zpravidla při nich velkou kudlou krájel pomeranč a cákal na všechny strany. Ale asi nejvíc ve mně zůstala kulturní směna: mně přebýval díl Pijoana, jemu smyčec. Jak jsme se k tomu mohli dostat... Občas se pak ptával „co Daliborka“. A když později zjistil, že nám housle ukradli, přinesl svoje housle: „Já už hrát nebudu, tak ať slouží.“ A slouží dodnes – jako jedna z mnoha hezkých vzpomínek na Jaromíra. Děkuji.

Sylvie Pecháčková

Čestný občan obce Dýšina Jaromír Sofron
Jaroslava Nesvadbová

Obr. 14
Jaromír Sofron
2014

Okrašlovací spolek pro Novou Huť a Dýšinu podal v srpnu 2022 zastupitelstvu obce Dýšina návrh na udělení čestného občanství obce Dýšina panu RNDr. Jaromíru Sofronovi:

„Jaromír Sofron byl dlouholetým občanem obce Dýšina, svým působením přispěl k jejímu rozvoji. Profesionálně se věnoval především botanice a vlastivědě. Jeho práce mimo jiné přispěly k širšímu a hlubšímu poznání okolí naší obce. Působil také jako místostarosta obce a kronikář.

Celý život se věnoval studiu a dokumentaci přírody. Je autorem několika stovek odborných i vlastivědných prací či menších příležitostných zpráv. Přispíval do celostátních, regionálních i místních periodik. Jeho rukopisné práce jsou uloženy ve více archivech (např. Státní okresní archiv v Plasích, botanické oddělení Západočeského muzea v Plzni); některé z nich jsou se souhlasem autora zveřejněny v e-knihovně Okrašlovacího spolku pro Novou Huť a Dýšinu.

Pro výstižnější vykreslení významu této osobnosti pro náš region (a obecně pro odbornou botanickou obec) citujeme text z časopisu Calluna (NESVADBOVÁ et al., 2008): „...geobotanik, kurátor muzejních sbírek, ochránce přírody, učitel, skaut, redaktor časopisů, autor odborných i populárních článků, turista, cestovatel, lyžař, atlet, kronikář, archivář, znalec západočeského místopisu, znalec dějin botaniky, milovník hor, moderního umění a hudby, vzdělaný a spolehlivý kolega s výjimečně pevnou vůlí a výjimečnou skromností... Náleží ke vzdělané „prvorepublikové“ generaci, která nečekala na chválu a odměnu a tvrdě pracovala. Jeho kvality i morální hodnoty byly a jsou známy nejenom v regionu, ale i v celé obci botanické. Jako jeden z mála Západočechů byl v roce 2002 po zásluze oceněn čestným členstvím v České botanické společnosti

a zřejmě jako jediný botanik získal v r. 1991 Cenu města Plzně!“

Jsme přesvědčeni, že Jaromír Sofron může být díky svým životním postojům, vykonané práci, skromnosti i životnímu stylu v nejlepším slova smyslu dobrým příkladem nám ostatním a čestné občanství naší obce udělené in memoriam si bezpochyby zaslouží.“

Návrh byl na veřejném jednání zastupitelstva obce Dýšina dne 5. září 2022 přijat a schválen.

Život J. Sofrona byl dýšinským občanům přiblížen v místním Zpravodaji (BRANDNER M., NESVADBA J. & NESVADBOVÁ J. 2022), dostupném i na webových stránkách obce (<https://www.obecdysina.cz>). Zde je též publikovaná „Bibliografie RNDr. J. Sofrona (1932–2022) se vztahem k Dýšině a Nové Huti“.

Literatura:

NESVADBOVÁ S. et al. (2008): Jaromír Sofron pětasedmdesátníkem. – Calluna, Plzeň, 13: 16–17.
BRANDNER M., NESVADBA J. & NESVADBOVÁ J. (2022): Jaromír Sofron (16. 12. 1932 – 12. 6. 2022). – Obecní zpravodaj, Dýšina, říjen 2022: 4–5.

RNDr. Jaromír Sofron

(*16. 12. 1932 – †12. 6. 2022)

Životopisná data z pohledu botaniků byla publikována:

NEUHÁUSLOVÁ Z. (2007): Jubilea členů ČBS v roce 2007. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 346.
NESVADBOVÁ J. (2008): Jaromír Sofron pětasedmdesátníkem. – Calluna, Plzeň, 13/1: 16–17.
SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. (2009): Nástin dějin botaniky v západních a jihozápadních Čechách. – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 112: 116 et append. XVI.
PECHÁČKOVÁ S. (2013): Naši jubilanti – Jaromír Sofron, Slávka Nesvadbová a Calluna. – Calluna, Plzeň, 18/1: 16.
MATĚJKOVÁ I. (2018): Jaroslava Nesvadbová – 70 let a Jaromír Sofron – 85 let. – Calluna, Plzeň, 23/1: 22–23.

Nekrolog byl publikován:

NESVADBOVÁ J. (2022): Jaromír Sofron (16. 12. 1932 Plzeň – 12. 6. 2022 Nová Huť). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 57: 297–299 plus elektronická příloha (bibliografie).

Botanická bibliografie Jaromíra Sofrona 2017–2020

Navazuje na seznamy uvedené v Calluna 2008/1: 17–27, Calluna 2013/1: 16–17 a v Calluna 2018/1: 25.

SOFRON J. (2012–2017): Krajinou při řece Klabavě od pramene k ústí - příroda - historie - památky -

- průmysl - osobnosti. Dostupné online na: <https://www.obecdysina.cz/zivot-v-obci/spolky-sdruzeni/okraslovaci-spolek/knihovna/>
- HLAVÁČEK R. & SOFRON J. (2018): Hruštička okrouhlostá (*Pyrola rotundifolia* L.) v Brdech. – Calluna, Plzeň, 23/1: 10.
- SOFRON J. (2018): František Maloch opět, leč zcela jinak. – Calluna, Plzeň, 23/1: 14.
- SOFRON J. (2018): Jubilující RNDr. Mgr. Miroslava Šandová. – Calluna, Plzeň, 23/1: 19–22.
- ČÍŽEK K. & SOFRON J. (2019): Co roste na židovském hřbitově v Kolinci. – Calluna, Plzeň, 24/1: 10.
- SOFRON J. (2019): Několik poznámek k výstavě „Kořeny“. – Calluna, Plzeň, 24/1: 21.
- ČÍŽEK K. & SOFRON J. (2020): Exkurze k rybníkům na Chudenicku. – Calluna, Plzeň, 25/1: 10–11.
- V rubrice Zajímavé nálezy uvedl několik druhů v letech 2018–2021 (Calluna 23–26).
- A ani o tom Jaromír nevěděl, ale několik jeho prací je uvedeno i na ResearchGate: <https://www.researchgate.net/scientific-contributions/Jaromir-Sofron-46287739>

Adresy autorů

Pavel Bezstarosti, bespi@volny.cz
 RNDr. Rudolf Hlaváček, hlavacek-r@muzeum-pribram.cz
 Dagmar Kališová, dagmarkalisova@email.cz
 Mgr. Ivana Kinská, Ivana.Kinska@plzensky-kraj.cz
 Mgr. Ivona Matějková, zamira-klub@volny.cz
 Mgr. Jaroslava Nesvadbová, nesvaslavka@seznam.cz, Nová Hut' 88, 330 02 Dýšina
 Mgr. Jana Nová, novaj@volny.cz
 Daniel Papež, danielpapez@email.cz
 Ing. Radim Paulič, Radim.Paulic@seznam.cz
 RNDr. Sylvie Pecháčková, spechackova@zcm.cz
 Ing. Lenka Pivoňková, Lenka.Pivonkova@plzensky-kraj.cz
 Prof. RNDr. Karel Prach, CSc., prach@prf.jcu.cz
 Jiří Sladký, jiri.sladky@nature.cz
 RNDr. Mgr. Miroslava Šandová, msandova@zcm.cz, 338 01 Holoubkov 39

Autoři fotografií

Obr. 1 – Lenka Pivoňková
 Obr. 2 – Ivona Matějková
 Obr. 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12 – Sylvie Pecháčková
 Obr. 6 – Daniel Papež
 Obr. 13 – Ondřej Peksa
 Obr. 14 – Archiv Okrašlovacího spolku pro Novou Hut' a Dýšinu

Pokyny pro autory

Rukopis je přijímán v textovém editoru Microsoft Word, formáty DOC nebo RTF, s jednou vytištěnou kopií, nebo v elektronické podobě na adrese spechackova@zcm.cz.

Vědecká jména taxonů a syntaxonů je nutné psát kurzívou, jména autorů v literatuře velkými písmeny; jinak celý text psát standardním typem písma (zdůrazněný text je možno psát tučně). Zarovnávat vlevo. Entrovat pouze na konci odstavce, neodsazovat, nevynechávat řádky.

Tabulky je nutné dodat zvlášť, zpracované v tabulkovém procesoru Excel. Tabulky ani obrázky (nejlépe .jpg, .tif) nesmí být zalomeny do textu. Kresby musí být dokonale kontrastní.

U citované literatury je pořadí popisovaných znaků následující:

1. u časopisů: příjmení autora, zkratka křestního jména, tečka, rok vydání práce v závorce, dvojtečka, úplný název práce, tečka, pomlčka, název časopisu, čárka, místo vydání, čárka, série, třída apod., čárka, ročník, dvojtečka, stránky citované práce, tečka;
2. u knih: až po název knihy stejné, po tečce za názvem následuje údaj o edici, svazku apod., tečka, pomlčka, vydavatel, čárka, místo vydání, čárka, počet stran, tečka;
3. u sborníků, kompendií aj.: příjmení a zkratka křestního jména autora, rok vydání (stejně jako u časopisů), dvojtečka, název práce, tečka, pomlčka, „In“, dvojtečka, příjmení a zkratka křestního jména redaktora, příp. editora sborníku, zkratka „red.“ v hranatých závorkách, název sborníku, čárka, stránky citované práce uvedené zkratkou „p.“, tečka, pomlčka, místo vydání, tečka;
4. u rukopisů (dipl., disert., kandid. prací apod.) jako u knižní publikace, za pomlčkou za názvem práce následuje zkratka „Ms“; na konci práce je nutno v hranatých závorkách uvést údaj o deponaci, jemuž předchází zkratka „Depon.“;
5. u webových stránek: jako u předešlých citací, pomlčka, na závěr uvést adresu www a za ni do závorky datum, kdy autor navštívil citovanou stránku.

Poznámky: Zkratky křestního jména autora se uvádějí za příjmením; mezi jména autorů se klade čárka, mezi předposlední a poslední jména autorů „et“. Cituje-li se více prací jednoho autora, vydaných v témže roce, připojuje se za letopočet index ve formě malého písmene. Počáteční písmena časopisu (event. jejich zkratky) se píše velká, členy, spojky a předložky se vynechávají.

Výrazy pro označení edice, svazku, dílu apod. se latinizují (vydání = Ed., svazek = Vol., díl = Tom.), stejně jako výrazy pro označení části, třídy (část = Pars, třída = Cl., řada = Ser.).

Uzávěrka příštího čísla: 24. 10. 2023

Sylvie Pecháčková	
Proměny Kosího potoka	16
Ivona Matějková & Sylvie Pecháčková (eds)	
Zajímavé floristické nálezy převážně z r. 2022	17
Sylvie Pecháčková	
Podivuhodné osudy herbářů	21
Gratulace Miroslavě Šandové	24
Blahopřání Lence Pleskové	25
Jubilant Ruda Hlaváček	26
Kolektiv autorů	
Jaromír Sofron v osobních vzpomínkách	27
Jaroslava Nesvadbová	
Čestný občan obce Dýšina Jaromír Sofron	30
RNDr. Jaromír Sofron	30
Adresy autorů	31